

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

สถิติจำนวนคดีค้างมา รับใหม่ เสร็จไป ของศาลทั่วราชอาณาจักร
ประจำเดือน มกราคม – พฤษภาคม พ.ศ. 2551

สถิติจำนวนคดีค้างมา รับใหม่ เสร็จไป ของศาลแพ่งอาญาประจำเดือน มกราคม - พฤษภาคม พ.ศ. 2551

ศาล	คดีค้างมา					คดีรับใหม่					คดีเสร็จไป					คดีเสร็จไป	คดีค้างไป				
	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม	ร้อยละ	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม
ศาลฎีกา																					
แผนกคดีแพ่ง	7,760				7,760	1,038				1,038	907				907	10.31	7,891				7,891
แผนกคดีเยาวชน ฯ	126		379		505	22		92		114	11		39		50	8.08	137		432		569
แผนกคดีล้มละลาย		784			784		273			273		137			137			920			920
แผนกคดีล้มละลาย (ฟื้นฟู)		132			132		16			16		9			9	6.08		139			139
แผนกคดีทรัพย์สิน ฯ	356		161		517	64		71		135	38		36		74	11.35	382		196		578
แผนกคดีภาษี	484				484	77				77	90				90	16.04	471				471
แผนกคดีแรงงาน	2,497				2,497	311				311	181				181	6.45	2,627				2,627
แผนกคดีอาญา			14,942		14,942			2,766		2,766			2,118		2,118	11.96			15,590		15,590
แผนกคดีพาณิชย์	591				591	74				74	5				5	0.75	660				660
แผนกคดีสิ่งแวดล้อม	4		207		211			109		109	2		68		70	21.88	2		248		250
แผนกคดีอาญาทางการเมือง			1		1			2		2								3			3
แผนกคดีผู้บริโภค						4				4							4				4
รวมคดีของศาลฎีกา	11,818	916	15,690		28,424	1,590	289	3,040		4,919	1,234	146	2,261		3,641	10.92	12,174	1,059	16,469		29,702

สถิติจำนวนคดีค้างมา รับใหม่ เสร็จไป ของศาลทั่วราชอาณาจักร ประจำเดือน มกราคม - พฤษภาคม พ.ศ. 2551

ศาล	คดีค้างมา					คดีรับใหม่					คดีเสร็จไป					คดีเสร็จไป	คดีค้างไป				
	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม	ร้อยละ	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม
ศาลอุทธรณ์	11,184	2	5,954		17,140	1,785		2,292		4,077	1,634	2	2,384		4,020	18.95	11,335		5,862		17,197
เยาวชนและครอบครัว	21		9		30	24		25		49	22		20		42	53.16	23		14		37
ผู้บริโภค	52		42		94	15		14		29	27		29		56	45.53	40		27		67
สิ่งแวดล้อม			11		11			2		2			12		12	92.31			1		1
เลือกตั้ง																					
รวม	11,257	2	6,016		17,275	1,824		2,333		4,157	1,683	2	2,445		4,130	19.27	11,398		5,904		17,302
ศาลอุทธรณ์ภาค 1	765		1,977		2,742	489		2,124		2,613	580		1,876		2,456	45.86	674		2,225		2,899
เยาวชนและครอบครัว	20		71		91	11		34		45	14		42		56	41.18	17		63		80
ผู้บริโภค	30		7		37	8		7		15	11		6		17		27		8		35
สิ่งแวดล้อม			16		16			9		9			20		20	80.00			5		5
เลือกตั้ง						20		6		26	11		2		13	50.00	9		4		13
รวม	815		2,071		2,886	528		2,180		2,708	616		1,946		2,562	45.80	727		2,305		3,032
ศาลอุทธรณ์ภาค 2	1,185		4,417		5,602	271		1,534		1,805	167		763		930	12.56	1,289		5,188		6,477
เยาวชนและครอบครัว	7		98		105	6		47		53	6		57		63	39.87	7		88		95
ผู้บริโภค																#DIV/0!					
สิ่งแวดล้อม			58		58	2		40		42			27		27	27.00	2		71		73
เลือกตั้ง						14				14	9				9		5				5
รวม	1,192		4,573		5,765	293		1,621		1,914	182		847		1,029	13.40	1,303		5,347		6,650
ศาลอุทธรณ์ภาค 3	2,115		3,274		5,389	363		1,385		1,748	367		1,198		1,565	21.93	2,111		3,461		5,572
เยาวชนและครอบครัว	7		42		49	3		45		48	6		54		60	61.86	4		33		37
ผู้บริโภค	1		2		3			1		1			2		2		1		1		2
สิ่งแวดล้อม	4		90		94			89		89			36		36	19.67	4		143		147
เลือกตั้ง						12				12	8				8	66.67	4				4
รวม	2,127		3,408		5,535	378		1,520		1,898	381		1,290		1,671	22.48	2,124		3,638		5,762

สถิติจำนวนคดีค้างมา รับใหม่ เสร็จไป ของศาลทั่วราชอาณาจักร ประจำเดือน มกราคม - พฤษภาคม พ.ศ. 2551

ศาล	คดีค้างมา					คดีรับใหม่					คดีเสร็จไป					คดีเสร็จไป	คดีค้างไป				
	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม	ร้อยละ	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม
ศาลอุทธรณ์ภาค 4	1,889		3,014		4,903	417		1,030		1,447	193		767		960	15.12	2,113		3,277		5,390
เยาวชนและครอบครัว	3		17		20	11		59		70	1		19		20	22.22	13		57		70
ผู้บริโภค								2		2									2		2
สิ่งแวดล้อม			22		22			56		56			40		40	51.28			38		38
เลือกตั้ง						14				14	5				5		9				9
รวม	1,892		3,053		4,945	442		1,147		1,589	199		826		1,025	15.69	2,135		3,374		5,509
ศาลอุทธรณ์ภาค 5	1,008		2,216		3,224	229		935		1,164	221		948		1,169	26.64	1,016		2,203		3,219
เยาวชนและครอบครัว	13		34		47	5		35		40	5		39		44	50.57	13		30		43
ผู้บริโภค								2		2									2		2
สิ่งแวดล้อม	2		29		31			64		64	1		57		58	61.05	1		36		37
เลือกตั้ง						9				9	6				6	66.67	3				3
รวม	1,023		2,279		3,302	243		1,036		1,279	233		1,044		1,277	27.88	1,033		2,271		3,304
ศาลอุทธรณ์ภาค 6	1,425		4,946		6,371	215		1,258		1,473	201		978		1,179	15.03	1,439		5,226		6,665
เยาวชนและครอบครัว	17		158		175	7		83		90	13		21		34	12.83	11		220		231
ผู้บริโภค																					
สิ่งแวดล้อม	1		87		88			55		55	1		48		49	34.27			94		94
เลือกตั้ง						16				16	7				7	43.75	9				9
รวม	1,443		5,191		6,634	238		1,396		1,634	222		1,047		1,269	15.35	1,459		5,540		6,999
ศาลอุทธรณ์ภาค 7	1,086		2,715		3,801	240		1,360		1,600	174		1,106		1,280	23.70	1,152		2,969		4,121
เยาวชนและครอบครัว	10		72		82	5		72		77	9		59		68	42.77	6		85		91
ผู้บริโภค			2		2	9		10		19			8		8		9		4		13
สิ่งแวดล้อม	1		42		43			42		42			36		36	42.35	1		48		49
เลือกตั้ง						17				17	6				6	35.29	11				11
รวม	1,097		2,831		3,928	271		1,484		1,755	189		1,209		1,398	24.60	1,179		3,106		4,285

สถิติจำนวนคดีค้างมา รับใหม่ เสร็จไป ของศาลทั่วราชอาณาจักร ประจำเดือน มกราคม - พฤษภาคม พ.ศ. 2551

ศาล	คดีค้างมา					คดีรับใหม่					คดีเสร็จไป					คดีเสร็จไป	คดีค้างไป				
	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม	ร้อยละ	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม
ศาลอุทธรณ์ภาค 8	1,249		4,289		5,538	263	1	1,257		1,521	190		747		937	13.27	1,322	1	4,799		6,122
เยาวชนและครอบครัว	18		219		237	2		87		89	2		28		30	9.20	18		278		296
ผู้บริโภค	1		1		2	1		1		2			1		1		2		1		3
สิ่งแวดล้อม	8		119		127	7		88		95			29		29	13.06	15		178		193
เลือกตั้ง						4				4	2				2		2				2
รวม	1,276		4,628		5,904	277	1	1,433		1,711	194		805		999	13.12	1,359	1	5,256		6,616
ศาลอุทธรณ์ภาค 9	392		1,629		2,021	93		911		1,004	194		940		1,134	37.49	291		1,600		1,891
เยาวชนและครอบครัว	3		28		31	2		76		78	3		68		71	65.14	2		36		38
ผู้บริโภค	18		7		25	22		25		47	24		24		48		16		8		24
สิ่งแวดล้อม	1		14		15			13		13	1		12		13	46.43			15		15
เลือกตั้ง						2				2	1				1		1				1
รวม	414		1,678		2,092	119		1,025		1,144	223		1,044		1,267	39.15	310		1,659		1,969
รวมคดีแพ่ง อาญา ของศาลอุทธรณ์	22,298	2	34,431		56,731	4,365	1	14,086		18,452	3,921	2	11,707		15,630	20.79	22,742	1	36,810		59,553
รวมคดีเยาวชนและครอบครัวอุทธรณ์	119		748		867	76		563		639	81		407		488	32.40	114		904		1,018
รวมคดีผู้บริโภคของศาลอุทธรณ์	102		61		163	55		62		117	62		70		132	47.14	95		53		148
รวมคดีสิ่งแวดล้อมของศาลอุทธรณ์	17		488		505	9		458		467	3		317		320	32.92	23		629		652
คดีเลือกตั้งของศาลอุทธรณ์						108		6		114	55		2		57	50.00	53		4		57
รวมคดีทั้งหมดของศาลอุทธรณ์	22,536	2	35,728		58,266	4,613	1	15,175		19,789	4,122	2	12,503		16,627	21.30	23,027	1	38,400		61,428
รวมคดีศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร	121,196	8,532	63,973	13	193,714	183,818	6,996	218,946		409,760	158,675	5,249	211,959		375,883	62.29	146,339	10,279	70,960	13	227,591

สถิติจำนวนคดีค้างมา รับใหม่ เสร็จไป ของศาลทั่วประเทศ ประจำเดือน มกราคม - พฤษภาคม พ.ศ. 2551

ศาล	คดีค้างมา					คดีรับใหม่					คดีเสร็จไป					คดีเสร็จไป ร้อยละ	คดีค้างไป				
	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม		แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม
ศาลฎีกา	11,818	916	15,690		28,424	1,590	289	3,040		4,919	1,234	146	2,261		3,641	10.92	12,174	1,059	16,469		29,702
ศาลอุทธรณ์	22,536	2	35,728		58,266	4,613	1	15,175		19,789	4,122	2	12,503		16,627	21.30	23,027	1	38,400		61,428
ศาลชั้นต้นทั่วประเทศ	121,196	8,532	63,973	13	193,714	183,818	6,996	218,946		409,760	158,675	5,249	211,959		375,883	62.29	146,339	10,279	70,960	13	227,591
รวมคดีศาลทั่วประเทศ	155,550	9,450	115,391	13	280,404	190,021	7,286	237,161		434,468	164,031	5,397	226,723		396,151	55.42	181,540	11,339	125,829	13	318,721

ภาคผนวก ข

สถิติจำนวนคดีค้างมา รับใหม่ เสร็จไป ของศาลทั่วราชอาณาจักร
ประจำเดือน มกราคม – ธันวาคม พ.ศ. 2551

สถิติจำนวนคดีค้างมา รับใหม่ เสรีไป ของศาลทั่วราชอาณาจักร ประจำเดือน มกราคม - ธันวาคม พ.ศ. 2551

ศาล	คดีค้างมา					คดีรับใหม่					คดีเสร็จไป					คดีเสร็จไป	คดีค้างไป				
	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม	ร้อยละ	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม
ศาลฎีกา																					
แผนกคดีแพ่ง	7,760				7,760	3,012				3,012	3,257				3,257	30.24	7,515				7,515
แผนกคดีเยาวชน ฯ	126		379		505	57		220		277	74		171		245	31.33	109		428		537
แผนกคดีล้มละลาย		784			784		606			606		482			482	34.68		908			908
แผนกคดีล้มละลาย (ฟื้นฟู)		132			132		41			41		20			20	11.56		153			153
แผนกคดีทรัพย์สิน ฯ	356		161		517	153		193		346	119		176		295	34.18	390		178		568
แผนกคดีภาษี	484				484	157				157	203				203	31.67	438				438
แผนกคดีแรงงาน	2,497				2,497	3,917				3,917	4,016				4,016	62.61	2,398				2,398
แผนกคดีอาญา			14,942		14,942			7,179		7,179			6,436		6,436	29.09			15,685		15,685
แผนกคดีพาณิชย์	591				591	264				264	27				27	3.16	828				828
แผนกคดีสิ่งแวดล้อม	4		207		211	2		269		271	3		239		242	50.21	3		237		240
แผนกคดีอาญาทางการเมือง			1		1	1		19		20			12		12	57.14	1		8		9
แผนกคดีผู้บริโภค						17				17	1				1	5.88	16				16
รวมคดีของศาลฎีกา	11,818	916	15,690		28,424	7,580	647	7,880		16,107	7,700	502	7,034		15,236	34.21	11,698	1,061	16,536		29,295

สถิติจำนวนคดีค้างมา รับใหม่ เสรีไป ของศาลทั่วราชอาณาจักร ประจำเดือน มกราคม - ธันวาคม พ.ศ. 2551

ศาล	คดีค้างมา					คดีรับใหม่					คดีเสรีไป					คดีเสรีไป	คดีค้างไป				
	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม	ร้อยละ	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม
ศาลอุทธรณ์	11,184	3	5,954		17,141	4,789	1	5,123		9,913	4,455	3	6,971		11,429	42.25	11,518	1	4,106		15,625
เยาวชนและครอบครัว	21		19		40	59		47		106	51		49		100	68.49	29		17		46
ผู้บริโภคร	52		42		94	34		37		71	55		65		120	72.73	31		14		45
สิ่งแวดล้อม			11		11			7		7			14		14	77.78			4		4
เลือกตั้ง						1				1	1				1						
ยาเสพติด								1,571		1,571			293		293				1,278		1,278
รวม	11,257	3	6,026		17,286	4,883	1	6,785		11,669	4,562	3	7,392		11,664	40.28	11,578	1	4,141		15,720
ศาลอุทธรณ์ภาค 1	765		1,977		2,742	1,162		4,846		6,008	1,281		4,991		6,272	71.68	646		1,832		2,478
เยาวชนและครอบครัว	20		71		91	31		86		117	26		96		122	58.65	25		61		86
ผู้บริโภคร	30		7		37	9		7		16	37		12		49		2		2		4
สิ่งแวดล้อม			16		16			22		22			27		27	71.05			11		11
เลือกตั้ง						41		13		54	31		5		36	66.67	10		8		18
รวม	815		2,071		2,886	1,243		4,974		6,217	1,375		5,131		6,506	71.47	683		1,914		2,597
ศาลอุทธรณ์ภาค 2	1,185		4,417		5,602	634		3,697		4,331	486		2,903		3,389	34.12	1,333		5,211		6,544
เยาวชนและครอบครัว	7		98		105	18		104		122	7		136		143	63.00	18		66		84
ผู้บริโภคร								1		1									1		1
สิ่งแวดล้อม			58		58	9		80		89	1		86		87	59.18	8		52		60
เลือกตั้ง						25				25	19				19		6				6
รวม	1,192		4,573		5,765	686		3,882		4,568	513		3,125		3,638	35.21	1,365		5,330		6,695
ศาลอุทธรณ์ภาค 3	2,115		3,274		5,389	849		3,455		4,304	1,524		3,962		5,486	56.60	1,440		2,767		4,207
เยาวชนและครอบครัว	7		42		49	12		109		121	15		108		123	72.35	4		43		47
ผู้บริโภคร	1		2		3	1		3		4			5		5		2				2
สิ่งแวดล้อม	4		90		94	2		214		216	3		165		168	54.19	3		139		142
เลือกตั้ง						23				23	22				22	95.65	1				1
รวม	2,127		3,408		5,535	887		3,781		4,668	1,564		4,240		5,804	56.89	1,450		2,949		4,399

สถิติจำนวนคดีค้างมา รับใหม่ เสร็จไป ของศาลทั่วราชอาณาจักร ประจำเดือน มกราคม - ธันวาคม พ.ศ. 2551

ศาล	คดีค้างมา					คดีรับใหม่					คดีเสร็จไป					คดีเสร็จไป	คดีค้างไป				
	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม	ร้อยละ	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม
ศาลอุทธรณ์ภาค 4	1,889		3,014		4,903	1,040		2,501		3,541	963		2,461		3,424	40.55	1,966		3,054		5,020
เยาวชนและครอบครัว	3		17		20	21		132		153	20		126		146	84.39	4		23		27
ผู้บริโภคร								32		32			31		31				1		1
สิ่งแวดล้อม			22		22			161		161			149		149	81.42			34		34
เลือกตั้ง						20				20	18				18		2				2
รวม	1,892		3,053		4,945	1,081		2,826		3,907	1,001		2,767		3,768	42.57	1,972		3,112		5,084
ศาลอุทธรณ์ภาค 5	1,008		2,216		3,224	506		2,343		2,849	745		2,706		3,451	56.83	769		1,853		2,622
เยาวชนและครอบครัว	13		34		47	18		73		91	17		69		86	62.32	14		38		52
ผู้บริโภคร						1		6		7			4		4		1		2		3
สิ่งแวดล้อม	1		29		30			220		220	1		133		134	53.60			116		116
เลือกตั้ง						18				18	14				14	77.78	4				4
รวม	1,022		2,279		3,301	543		2,642		3,185	777		2,912		3,689	56.88	788		2,009		2,797
ศาลอุทธรณ์ภาค 6	1,425		4,946		6,371	516		3,171		3,687	547		3,174		3,721	37.00	1,394		4,943		6,337
เยาวชนและครอบครัว	17		158		175	20		179		199	18		135		153	40.91	19		202		221
ผู้บริโภคร																					
สิ่งแวดล้อม	1		87		88			155		155	1		135		136	55.97			107		107
เลือกตั้ง						36				36	21				21	58.33	15				15
รวม	1,443		5,191		6,634	572		3,505		4,077	587		3,444		4,031	37.63	1,428		5,252		6,680
ศาลอุทธรณ์ภาค 7	1,086		2,715		3,801	592		3,174		3,766	643		3,317		3,960	52.33	1,035		2,572		3,607
เยาวชนและครอบครัว	10		72		82	13		176		189	18		158		176	64.94	5		90		95
ผู้บริโภคร			2		2	18		14		32	10		14		24		8		2		10
สิ่งแวดล้อม	1		42		43			101		101			126		126	87.50	1		17		18
เลือกตั้ง						26				26	21				21	80.77	5				5
รวม	1,097		2,831		3,928	649		3,465		4,114	692		3,615		4,307	53.56	1,054		2,681		3,735

สถิติจำนวนคดีค้างมา รับใหม่ เสร็จไป ของศาลทั่วราชอาณาจักร ประจำเดือน มกราคม - ธันวาคม พ.ศ. 2551

ศาล	คดีค้างมา					คดีรับใหม่					คดีเสร็จไป					คดีเสร็จไป	คดีค้างไป				
	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม	ร้อยละ	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม
ศาลอุทธรณ์ภาค 8	1,249		4,289		5,538	622	1	3,235		3,858	636	1	2,783		3,420	36.40	1,235		4,741		5,976
เยาวชนและครอบครัว	18		219		237	18		178		196	8		85		93	21.48	28		312		340
ผู้บริโภคร	1		1		2	2		2		4	1		2		3		2		1		3
สิ่งแวดล้อม	8		119		127	9		208		217			122		122	35.47	17		205		222
เลือกตั้ง						12				12	9				9		3				3
รวม	1,276		4,628		5,904	663	1	3,623		4,287	654	1	2,992		3,647	35.79	1,285		5,259		6,544
ศาลอุทธรณ์ภาค 9	392		1,629		2,021	238		2,187		2,425	435		2,845		3,280	73.77	195		971		1,166
เยาวชนและครอบครัว	3		28		31	9		151		160	7		131		138	72.25	5		48		53
ผู้บริโภคร	18		7		25	46		54		100	39		53		92		25		8		33
สิ่งแวดล้อม	1		14		15			40		40	1		36		37	67.27			18		18
เลือกตั้ง						7				7	6				6		1				1
รวม	414		1,678		2,092	300		2,432		2,732	488		3,065		3,553	73.65	226		1,045		1,271
รวมคดีแพ่ง อาญา ของศาลอุทธรณ์	22,298	3	34,431		56,732	10,948	2	33,732		44,682	11,715	4	36,113		47,832	47.17	21,531	1	32,050		53,582
รวมคดีเยาวชนและครอบครัวอุทธรณ์	119		758		877	219		1,235		1,454	187		1,093		1,280	54.91	151		900		1,051
รวมคดีผู้บริโภคของศาลอุทธรณ์	102		61		163	111		156		267	142		186		328	76.28	71		31		102
รวมคดีสิ่งแวดล้อมของศาลอุทธรณ์	16		488		504	20		1,208		1,228	7		993		1,000	57.74	29		703		732
คดีเลือกตั้งของศาลอุทธรณ์						209		13		222	162		5		167	75.23	47		8		55
คดีขนส่งคดีของศาลอุทธรณ์								1,571		1,571			293		293	18.65			1,278		1,278
รวมคดีทั้งหมดของศาลอุทธรณ์	22,535	3	35,738		58,276	11,507	2	37,915		49,424	12,213	4	38,683		50,900	47.26	21,829	1	34,970		56,800

สถิติจำนวนคดีค้างมา รับใหม่ เสร็จไป ของศาลทั่วราชอาณาจักร ประจำเดือน มกราคม - ธันวาคม พ.ศ. 2551

ศาล	คดีค้างมา						คดีรับใหม่						คดีเสร็จไป						คดี เสร็จไป ร้อยละ	คดีค้างไป					
	แพ่ง	ล้ม ละลาย	ผู้ บริโภค	อาญา	ทหาร	รวม	แพ่ง	ล้ม ละลาย	ผู้ บริโภค	อาญา	ทหาร	รวม	แพ่ง	ล้ม ละลาย	ผู้ บริโภค	อาญา	ทหาร	รวม		แพ่ง	ล้ม ละลาย	ผู้ บริโภค	อาญา	ทหาร	รวม
ศาลชั้นต้น																									
กลุ่มศาลแพ่ง	13,880	1				13,881	22,054		2,735			24,789	28,103		1,233			29,336	75.86	7,831	1	1,502			9,334
กลุ่มศาลอาญา				4,173	1	4,174				19,199		19,199				20,159		20,159	86.25				3,213	1	3,214
ศาลแรงงานกลางและศาลแรงงานภาค 1-9	8,720					8,720	16,776					16,776	20,331					20,331	79.74	5,165					5,165
ศาลภาษีอากรกลาง	188					188	345					345	377					377	70.73	156					156
ศาลทรัพย์สินทางปัญญาฯ	694			299		993	584			6,383		6,967	594			6,194		6,788	85.28	684			488		1,172
ศาลจังหวัด	50,997			43,706	12	94,715	230,166		40,267	289,845		560,278	251,573		20,952	290,262		562,787	85.92	29,590		19,315	43,289	12	92,206
ศาลแขวง	43,878			10,506		54,384	164,339		40,382	151,744		356,465	194,583		23,484	151,829		369,896	90.03	13,634		16,898	10,421		40,953
ศาลเยาวชนและครอบครัว	2,672			5,291		7,963	13,459			34,086		47,545	13,607			34,700		48,307	87.03	2,524			4,677		7,201
ศาลล้มละลาย	171	8,531		7		8,709	250	16,770		5		17,025	249	9,978		2		10,229	39.75	172	15,323		10		15,505
รวมศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร	121,200	8,532	0	63,982	13	193,727	447,973	16,770	83,384	501,262	0	1,049,389	509,417	9,978	45,669	503,146	0	1,068,210	85.93	59,756	15,324	37,715	62,098	13	174,906

หมายเหตุ : สถิติคดีของศาลล้มละลายประเภทคดีแพ่ง เป็นยอดรวมของคดีที่ขึ้นสู่พิจารณา และ คดีสาขา

สถิติจำนวนคดีค้างมา รับใหม่ เสร็จไป ของศาลทั่วราชอาณาจักร ประจำเดือน มกราคม - ธันวาคม พ.ศ. 2551

ศาล	คดีค้างมา					คดีรับใหม่					คดีเสร็จไป					คดีเสร็จไป	คดีค้างไป				
	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม	ร้อยละ	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม
ศาลฎีกา	11,818	916	15,690		28,424	7,580	647	7,880		16,107	7,700	502	7,034		15,236	34.21	11,698	1,061	16,536		29,295
ศาลอุทธรณ์	22,535	3	35,738		58,276	11,507	2	37,915		49,424	12,213	4	38,683		50,900	47.26	21,829	1	34,970		56,800
ศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร	121,200	8,532	63,982	13	193,727	531,357	16,770	501,262		1,049,389	555,086	9,978	503,146		1,068,210	85.93	97,471	15,324	62,098	13	174,906
รวมคดีศาลทั่วราชอาณาจักร	155,553	9,451	115,410	13	280,427	550,444	17,419	547,057		1,114,920	574,999	10,484	548,863		1,134,346	81.29	130,998	16,386	113,604	13	261,001

หมายเหตุ : ข้อมูลสถิติคดีส่วนแพ่งของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร ได้รวมสถิติคดีส่วนผู้บริโภคของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักรไว้แล้ว

ภาคผนวก ค

สรุปสถิติแสดงจำนวนข้อหาและจำนวนคดีของทั้ง 3 ชั้นศาล

เดือนมกราคม – มีนาคม พ.ศ. 2553

สรุปสถิติแสดงจำนวนข้อหาและจำนวนคดีของทั้ง 3 ชั้นศาล เดือนมกราคม - มีนาคม พ.ศ. 2553

ศาล	คดีค้างมา					คดีรับใหม่					คดีเสร็จไป					ร้อยละ	คดีค้างไป					จำนวนข้อหา		
	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม	คดีเสร็จไป	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม	แพ่ง	อาญา	รวม
ศาลฎีกา																								
แผนกคดีแพ่ง	8,235				8,235	817				817	605				605	6.68	8,447				8,447	1,325		1,325
แผนกคดีอาญา			17,945		17,945			2,155		2,155			1,394		1,394	6.94			18,706		18,706		4,205	4,205
แผนกคดีแรงงาน	3,248				3,248	159				159	349				349	10.24	3,058				3,058	408		408
แผนกคดีภาษีอากร	434				434	29				29	45				45	9.72	418				418	30		30
แผนกคดีล้มละลาย		1,043	2		1,045		194			194		110			110	8.88		1,127	2		1,129	198		198
แผนกคดีล้มละลาย (ฟื้นฟูกิจการ)		173			173		12			12		6			6	3.24		179			179	12		12
แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว	127		555		682	18		56		74	9		21		30	3.97	136		590		726	29	132	161
แผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ	371		233		604	49		37		86	49		54		103	14.93	371		216		587	73	96	169
แผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจ	1,249				1,249	100				100	21				21	1.56	1,328				1,328	258		258
แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง	1		2		3	1		2		3	1		1		2	33.33	1		3		4	1	2	3
แผนกคดีสิ่งแวดล้อม	9		386		395	3		115		118			15		15	2.92	12		486		498	4	240	244
แผนกคดีผู้บริโภค	41		1		42	8				8	16				16	32.00	33		1		34	11		11
ยอดรวมของศาลฎีกา	13,715	1,216	19,124		34,055	1,184	206	2,365		3,755	1,095	116	1,485		2,696	7.13	13,804	1,306	20,004		35,114	2,349	4,675	7,024
ศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค																								
แผนกคดีแพ่ง	17,194				17,194	2,035				2,035	2,865				2,865	14.90	16,364				16,364	2,759		2,759
แผนกคดีอาญา			22,495		22,495			5,966		5,966			7,284		7,284	25.59			21,177		21,177		9,296	9,296
แผนกคดีล้มละลาย		7			7													7			7			
แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว	170		798		968	60		267		327	50		210		260	20.08	180		855		1,035	77	528	605
แผนกคดีสิ่งแวดล้อม	16		503		519	2		250		252	7		208		215	27.89	11		545		556	2	360	362
แผนกคดีผู้บริโภค	1,055		18		1,073	662		8		670	389		18		407	23.35	1,328		8		1,336	1,016	8	1,024
แผนกคดีเลือกตั้ง	105		3		108	30		5		35	73		3		76	53.15	62		5		67	38	5	43
แผนกคดียาเสพติด			5,189		5,189			2,253		2,253			1,205		1,205	16.19			6,237		6,237		3,651	3,651
ยอดรวมศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค 1 - 9	18,540	7	29,006		47,553	2,789		8,749		11,538	3,384		8,928		12,312	20.84	17,945	7	28,827		46,779	3,892	13,848	17,740
ศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร																								
กลุ่มศาลแพ่ง																								
แผนกคดีแพ่ง	5,208	1			5,209	2,898				2,898	2,789				2,789	34.40	5,317	1			5,318	2,947		2,947
แผนกคดีผู้บริโภค	2,694				2,694	2,024				2,024	2,032				2,032	43.07	2,686				2,686	2,281		2,281
กลุ่มศาลอาญา																#DIV/0!								
แผนกคดีอาญา			3,699	1	3,700			4,859		4,859			4,942		4,942	57.74			3,616	1	3,617		11,061	11,061

สรุปสถิติแสดงจำนวนข้อหาและจำนวนคดีของทั้ง 3 ชั้นศาล เดือนมกราคม - มีนาคม พ.ศ. 2553

ศาล	คดีค้างมา					คดีรับใหม่					คดีเสร็จไป					ร้อยละ	คดีค้างไป					จำนวนข้อหา		
	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม	คดีเสร็จไป	แพ่ง	ล้มละลาย	อาญา	ทหาร	รวม	แพ่ง	อาญา	รวม
กลุ่มศาลจังหวัด																								
แผนกคดีแพ่ง	28,126		45,631	12	73,769	32,563		73,082		105,645	26,226		72,432		98,658	54.99	34,463		46,281	12	80,756	36,160	94,124	130,284
แผนกคดีผู้บริโภค	29,013				29,013	35,906				35,906	32,214				32,214	49.62	32,705				32,705	43,296		43,296
กลุ่มศาลแขวง																								
แผนกคดีแพ่ง	6,781		7,601		14,382	5,071		30,223		35,294	4,784		29,786		34,570	69.59	7,068		8,038		15,106	9,127	35,238	44,365
แผนกคดีผู้บริโภค	14,821				14,821	25,026				25,026	22,356				22,356	56.10	17,491				17,491	32,912		32,912
กลุ่มศาลชั้นอุทธรณ์และศาลพิเศษ																								
ศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร	2,548		3,522		6,070	3,388		7,652		11,040	3,021		7,195		10,216	59.71	2,915		3,979		6,894	4,412	10,478	14,890
ศาลแรงงานกลางและแรงงานภาค	8,614				8,614	4,700				4,700	3,748				3,748	28.15	9,566				9,566	8,185		8,185
ศาลภาษีอากรกลาง	159				159	60				60	61				61	27.85	158				158	87		87
ศาลทรัพย์สินทางปัญญา	545		357		902	118		1,531		1,649	152		1,564		1,716	67.27	511		324		835	124	1,899	2,023
ศาลล้มละลาย																								
- แผนกคดีล้มละลาย		9,873			9,873		3,949			3,949		4,472			4,472	32.35		9,350			9,350	8,098		8,098
- แผนกคดีล้มละลาย (สาขา)	175				175	45				45	60				60	27.27	160				160			
- แผนกคดีอาญา			18		18			2		2			4		4	20.00			16		16		2	2
- แผนกคดีล้มละลาย (ฟื้นฟู)	20				20	18				18	10				10	26.32	28				28	19		19
รวมศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร	98,704	9,874	60,828	13	169,419	111,817	3,949	117,349		233,115	97,453	4,472	115,923		217,848	54.12	113,068	9,351	62,254	13	184,686	147,648	152,802	300,450
รวมศาลทั่วราชอาณาจักร	130,959	11,097	108,958	13	251,027	115,790	4,155	128,463		248,408	101,932	4,588	126,336		232,856	46.62	144,817	10,664	111,085	13	266,579	153,889	171,325	325,214

ภาคผนวก ง

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ 24)

พ.ศ. 2551

พระราชบัญญัติ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๔)

พ.ศ. ๒๕๕๑

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑

เป็นปีที่ ๖๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๔) พ.ศ. ๒๕๕๑”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในวรรคสามของมาตรา ๒๐ ทวิ แห่งประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“หลักเกณฑ์และวิธีการในการไต่สวนคดีของศาล การแต่งตั้งผู้ประนีประนอม รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของผู้ประนีประนอม ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกา”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสี่ของมาตรา ๒๐ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๔๒

“ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาตามวรรคสาม เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความใน (๒) ของมาตรา ๓๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๒) เมื่อได้มีคำร้องและได้รับอนุญาตจากศาลให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลตามมาตรา ๑๕๖/๑ แล้วปรากฏว่าได้แสดงข้อเท็จจริงหรือเสนอพยานหลักฐานอันเป็นเท็จต่อศาลในการไต่สวนคำร้องขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๐ เมื่อศาลได้กำหนดวันนั่งพิจารณาและแจ้งให้คู่ความทราบแล้ว ถ้าคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะขอเลื่อนการนั่งพิจารณา คู่ความฝ่ายนั้นต้องเสนอคำขอเข้ามาก่อนหรือในวันนัดและแสดงเหตุผลแห่งการขอลื่อนนั้น ในกรณีเช่นว่านี้ ห้ามมิให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอ เว้นแต่การขอเลื่อนการนั่งพิจารณานั้นมีเหตุจำเป็นอันไม่อาจก้าวล่วงเสียได้ และหากศาลไม่อนุญาตจะทำให้เสียความยุติธรรม

เมื่อศาลจะสั่งให้เลื่อนการนั่งพิจารณา ศาลอาจสั่งให้คู่ความฝ่ายนั้นเสียค่าป่วยการพยานซึ่งมาศาลตามหมายเรียกและเสียค่าใช้จ่ายในการที่คู่ความฝ่ายอื่นมาศาล เช่น ค่าพาหนะเดินทางและค่าเช่าที่พักของตัวความ ทนายความ หรือพยาน เป็นต้น ตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควร ถ้าคู่ความฝ่ายที่ขอเลื่อนคดีไม่ชำระค่าป่วยการหรือค่าใช้จ่ายตามที่ศาลกำหนด ให้ศาลยกคำขอเลื่อนคดีนั้นเสีย

ค่าป่วยการหรือค่าใช้จ่ายที่จ่ายตามวรรคสองให้ตกเป็นพับ

คำขอเลื่อนคดีตามวรรคหนึ่ง ถ้าไม่ได้เสนอต่อหน้าศาลด้วยวาจา ก็ให้ทำเป็นคำร้องและจะทำฝ่ายเดียวโดยได้รับอนุญาตจากศาลก็ได้”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๓ ตีร แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๓๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๓ ตีร การส่งคำคู่ความ คำร้อง คำแถลง หรือเอกสารอื่นใดนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๓ ทวิ ถ้าผู้รับไม่มีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรแต่ประกอบกิจการในราชอาณาจักรด้วยตนเอง หรือโดยตัวแทน หรือมีตัวแทนในการรับคำคู่ความและเอกสารหรือทนายความในการดำเนินคดีอยู่ในราชอาณาจักร ให้ส่งแก่ผู้รับหรือตัวแทนเช่นนั้นหรือทนายความ ณ สถานที่ที่ผู้รับหรือตัวแทนใช้ประกอบกิจการ หรือสถานที่อันเป็นถิ่นที่อยู่ของตัวแทน หรือภูมิลำเนา หรือสำนักทำการงานของทนายความซึ่งตั้งอยู่ในราชอาณาจักร แล้วแต่กรณี แต่ถ้าผู้รับมิได้ประกอบกิจการในราชอาณาจักรด้วยตนเอง หรือไม่มีตัวแทนดังกล่าวหรือทนายความอยู่ในราชอาณาจักร ให้ส่งโดยวิธีปิดประกาศไว้ที่ศาล”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกชื่อของส่วนที่ ๑ การกำหนด การชำระค่าฤชาธรรมเนียมและการดำเนินคดีอนาถา ในหมวด ๓ ค่าฤชาธรรมเนียม ลักษณะ ๖ คำพิพากษาและคำสั่ง ภาค ๑ บททั่วไป และความในมาตรา ๑๔๕ มาตรา ๑๕๐ มาตรา ๑๕๑ มาตรา ๑๕๒ มาตรา ๑๕๓ มาตรา ๑๕๔ มาตรา ๑๕๕ มาตรา ๑๕๖ มาตรา ๑๕๗ มาตรา ๑๕๘ มาตรา ๑๕๙ และมาตรา ๑๖๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ส่วนที่ ๑

การกำหนดและการชำระค่าฤชาธรรมเนียม และการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล

มาตรา ๑๔๕ ค่าฤชาธรรมเนียม ได้แก่ ค่าธรรมเนียมศาล ค่าสืบพยานหลักฐานนอกศาล ค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักของพยาน ผู้เชี่ยวชาญ ล่าม และเจ้าพนักงานศาล ค่าทนายความ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี ตลอดจนค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายอื่น ๆ บรรดาที่กฎหมายบังคับให้ชำระ

ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น ว่าด้วยการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล ค่าธรรมเนียมศาลที่เป็นค่าขึ้นศาล ให้คู่ความผู้ยื่นคำฟ้องเป็นผู้ชำระเมื่อยื่นคำฟ้อง

ค่าธรรมเนียมศาลนั้น ให้ชำระหรือนำมาวางศาลเป็นเงินสดหรือเช็คซึ่งธนาคารรับรอง โดยเจ้าพนักงานศาลออกไปรับให้ หรือตามวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

คำฟ้อง คำฟ้องอุทธรณ์ คำฟ้องฎีกา คำร้องสอด คำให้การ หรือคำร้องคำขออื่นซึ่งได้ยื่นต่อศาลพร้อมคำร้องขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลตามมาตรา ๑๕๖ ตลอดจนการดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นใดชั้นคำร้องดังกล่าว ไม่ต้องนำเงินค่าธรรมเนียมศาลและเงินวางศาลมาชำระ เว้นแต่ศาลจะได้อยกคำร้องนั้นเสีย

มาตรา ๑๕๐ ในคดีที่คำขอให้ปลดปล่อยทุกชั้นนั้นอาจคำนวณเป็นราคารเงินได้ ให้โจทก์เสียค่าขึ้นศาลในศาลชั้นต้นตามจำนวนทุนทรัพย์ที่เรียกร้องหรือราคาทรัพย์สินที่พิพาท

ค่าขึ้นศาลในชั้นอุทธรณ์หรือฎีกานั้น ถ้าจำนวนทุนทรัพย์ที่เรียกร้องหรือราคาทรัพย์สินที่พิพาทกันในชั้นอุทธรณ์หรือฎีกาเป็นอย่างเดียวกับในศาลชั้นต้น ให้ผู้อุทธรณ์หรือผู้ฎีกาเสียตามจำนวนทุนทรัพย์หรือราคาเช่นเดียวกับในศาลชั้นต้น แต่ถ้าผู้อุทธรณ์หรือผู้ฎีกาได้รับความพอใจแต่บางส่วนตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลล่างแล้ว และจำนวนทุนทรัพย์หรือราคาทรัพย์สินที่พิพาทในชั้นอุทธรณ์หรือฎีกาต่ำกว่าในศาลชั้นต้น ให้ผู้อุทธรณ์หรือผู้ฎีกาเสียค่าขึ้นศาลตามจำนวนทุนทรัพย์หรือราคาต่ำนั้น

เมื่อได้ชำระค่าขึ้นศาลแล้ว ถ้าทุนทรัพย์แห่งคำฟ้องหรือคำฟ้องอุทธรณ์หรือคำฟ้องฎีกาทวีขึ้นโดยการยื่นคำฟ้องเพิ่มเติมหรือโดยประการอื่น ให้เรียกค่าขึ้นศาลเพิ่มขึ้นตามที่บัญญัติไว้ในตารางท้ายประมวลกฎหมายนี้เมื่อยื่นคำฟ้องเพิ่มเติมหรือภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร แล้วแต่กรณี

ถ้าเนื่องจากศาลได้มีคำสั่งให้พิจารณาคดีรวมกันหรือให้แยกคดีกัน คำฟ้องใดหรือข้อหาอันมีอยู่ในคำฟ้องใดจะต้องโอนไปยังศาลอื่น หรือจะต้องกลับยื่นต่อศาลนั้นใหม่ หรือต่อศาลอื่นเป็นคดีเรื่องหนึ่งต่างหาก ให้โจทก์ได้รับผ่อนผันไม่ต้องเสียค่าขึ้นศาลในการยื่น หรือกลับยื่นคำฟ้องหรือข้อหาเช่นนั้น เว้นแต่จำนวนทุนทรัพย์หรือราคาทรัพย์สินแห่งคำฟ้อง หรือข้อหา นั้นจะได้ทวีขึ้นในกรณีเช่นนี้ ค่าขึ้นศาลเฉพาะที่ทวีขึ้นให้คำนวณและชำระตามที่บัญญัติไว้ในวรรคก่อน

ในกรณีที่บุคคลซึ่งเป็นคู่ความร่วมในคดีที่มูลค่าความแห่งคดีเป็นการชำระหนี้อันไม่อาจแบ่งแยกได้ ต่างยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาแยกกัน โดยต่างได้เสียค่าขึ้นศาลในชั้นอุทธรณ์หรือฎีกาตามความในวรรคสอง หากค่าขึ้นศาลดังกล่าวเมื่อรวมกันแล้วมีจำนวนสูงกว่าค่าขึ้นศาลที่คู่ความเหล่านั้นต้องชำระในกรณีที่

ยื่นอุทธรณ์หรือฎีการ่วมกัน ให้ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา แล้วแต่กรณี มีคำสั่งคืนค่าขึ้นศาลส่วนที่เกิน แก่คู่ความเหล่านั้นตามส่วนของค่าขึ้นศาลที่คู่ความแต่ละคนได้ชำระไปในเวลาที่ศาลนั้นมีคำพิพากษา หรือคำสั่ง

มาตรา ๑๕๑ ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องหรือในกรณีที่มีการอุทธรณ์ หรือฎีกาหรือมี คำขอให้พิจารณาใหม่ ถ้าศาลไม่รับอุทธรณ์หรือฎีกาหรือคำขอให้พิจารณาใหม่ หรือศาลอุทธรณ์หรือ ศาลฎีกามีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์หรือฎีกาโดยยังมีได้วินิจฉัยประเด็นแห่งอุทธรณ์หรือฎีกานั้น ให้ศาลมีคำสั่ง ให้คืนค่าขึ้นศาลทั้งหมด

เมื่อได้มีการถอนคำฟ้อง หรือเมื่อศาลได้ตัดสินให้ยกคำฟ้องโดยไม่ตัดสิทธิโจทก์ที่จะฟ้องคดีใหม่ หรือเมื่อคดีนั้นได้เสร็จเด็ดขาดลงโดยสัญญาหรือการประนีประนอมยอมความหรือการพิพากษาตาม คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ให้ศาลมีอำนาจที่จะสั่งคืนค่าขึ้นศาลทั้งหมด หรือบางส่วนแก่คู่ความ ซึ่งได้เสียไว้ได้ตามที่เห็นสมควร

ในกรณีที่มีการทิ้งฟ้องหรือศาลสั่งจำหน่ายคดีในกรณีอื่น ให้ศาลมีอำนาจที่จะสั่งคืนค่าขึ้นศาล บางส่วนได้ตามที่เห็นสมควร

ถ้าศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกามีคำสั่งให้ส่งสำนวนความคืนไปยังศาลล่างเพื่อตัดสินใหม่หรือ เพื่อพิจารณาใหม่ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๔๓ ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา มีอำนาจที่จะยกเว้นมิให้คู่ความต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลในการดำเนินกระบวนการพิจารณาใหม่ หรือในการที่จะยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาคัดค้านคำพิพากษาใหม่ของศาลล่างได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๑๕๒ ค่าฤชาธรรมเนียมอื่นนอกจากค่าขึ้นศาล ให้คู่ความผู้ดำเนินกระบวนการพิจารณา เป็นผู้ชำระเมื่อมีการดำเนินกระบวนการพิจารณานั้นหรือภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดหรือที่ศาลมีคำสั่ง ถ้าศาลเป็นผู้สั่งให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ให้ศาลกำหนดผู้ซึ่งจะต้องชำระค่าฤชาธรรมเนียมในการ ดำเนินกระบวนการพิจารณานั้น รวมทั้งระยะเวลาที่ต้องชำระไว้ด้วย

ถ้าผู้ซึ่งจะต้องชำระค่าฤชาธรรมเนียมตามวรรคหนึ่งไม่ชำระ ศาลจะสั่งให้งดหรือเพิกถอน กระบวนการพิจารณานั้น หรือจะสั่งให้คู่ความฝ่ายอื่นเป็นผู้ชำระค่าฤชาธรรมเนียมดังกล่าวก็ได้หากคู่ความ ฝ่ายนั้นยินยอม

มาตรา ๑๕๓ ค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดี ได้แก่ ค่าธรรมเนียมในการบังคับคดี ค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักของเจ้าพนักงานบังคับคดีตลอดจนค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในการบังคับคดีบรรดาที่กฎหมายบังคับให้ชำระ

ค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดี ให้เจ้าหนี้ผู้ขอบังคับคดีนั้นเป็นผู้ชำระ

การชำระค่าธรรมเนียมในการบังคับคดี ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีออกใบรับให้

ในกรณีที่มีการเข้าดำเนินการบังคับคดีต่อไปตามมาตรา ๒๕๐ วรรคแปด หรือมาตรา ๒๕๑ (๒) ให้เจ้าหนี้ผู้เข้าดำเนินการบังคับคดีต่อไปเป็นผู้ชำระค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีเฉพาะทรัพย์สินในส่วนที่ดำเนินการบังคับคดีต่อไป

มาตรา ๑๕๓/๑ ค่าฤชาธรรมเนียมตามมาตรา ๑๔๕ และค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีตามมาตรา ๑๕๓ ให้ชำระตามวิธีการและอัตราที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้หรือตามวิธีการและอัตราที่มีกฎหมายอื่นบังคับไว้

มาตรา ๑๕๔ เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจที่จะสั่งให้เจ้าหนี้ผู้ขอบังคับคดีวางเงินค่าใช้จ่ายเพื่อปฏิบัติตามวิธีการเพื่อคุ้มครองสิทธิของคู่ความในระหว่างการพิจารณา หรือวางเงินค่าใช้จ่ายเพื่อบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งได้ตามจำนวนที่เห็นจำเป็นถ้าเจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นว่าจำนวนเงินที่วางไว้นั้นจะไม่พอ ก็ให้แจ้งให้เจ้าหนี้ผู้ขอบังคับคดีวางเงินเพิ่มขึ้นอีกได้

ถ้าเจ้าหนี้ผู้ขอบังคับคดีเห็นว่าการวางเงินตามวรรคหนึ่งไม่จำเป็นหรือมากเกินไป ก็อาจยื่นคำร้องต่อศาลภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งได้ คำสั่งดังกล่าวให้เป็นที่สุด

ถ้าเจ้าหนี้ผู้ขอบังคับคดีไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่งหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาลตามวรรคสอง ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีงดการบังคับคดีไว้จนกว่าเจ้าหนี้ผู้ขอบังคับคดีนั้นจะได้ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานบังคับคดีหรือศาล แล้วแต่กรณี

บทบัญญัติมาตรานี้ให้ใช้บังคับแก่เจ้าหนี้ผู้เข้าดำเนินการบังคับคดีต่อไปตามมาตรา ๒๕๐ วรรคแปด และมาตรา ๒๕๑ (๒) โดยอนุโลม

มาตรา ๑๕๕ คู่ความซึ่งไม่สามารถเสียค่าธรรมเนียมศาลอาจยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลในการฟ้องหรือต่อสู้คดีในศาลชั้นต้นหรือชั้นอุทธรณ์หรือชั้นฎีกาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๖ และมาตรา ๑๕๖/๑

มาตรา ๑๕๖ ผู้ใดมีความจำนงจะขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลในการฟ้องหรือต่อสู้คดี ให้ยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นที่จะฟ้องหรือได้ฟ้องคดีไว้นั้นพร้อมกับคำฟ้อง คำฟ้องอุทธรณ์ คำฟ้องฎีกา คำร้องสอด หรือคำให้การ แล้วแต่กรณี แต่ถ้าบุคคลนั้นตกเป็นผู้ไม่สามารถเสียค่าธรรมเนียมศาลในภายหลัง จะยื่นคำร้องในเวลาใด ๆ ก็ได้

การยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง ผู้ร้องอาจเสนอพยานหลักฐานไปพร้อมคำร้องและหากศาลเห็นสมควรไต่สวนพยานหลักฐานเพิ่มเติมก็ให้ดำเนินการไต่สวนโดยเร็วเท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ ศาลจะมีคำสั่งให้จัดการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีนั้นไว้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนเป็นการชั่วคราวจนกว่าการพิจารณาสั่งคำร้องขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลจะถึงที่สุดก็ได้ตามที่ศาลเห็นสมควร

มาตรา ๑๕๖/๑ เมื่อศาลพิจารณาคำร้องขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลเสร็จแล้วให้ศาลมีคำสั่งโดยเร็ว โดยศาลจะมีคำสั่งอนุญาตทั้งหมดหรือแต่เฉพาะบางส่วน หรือยกคำร้องนั้นเสียก็ได้

ห้ามมิให้ศาลอนุญาตตามคำร้องเช่นนั้น เว้นแต่จะเป็นที่เชื่อได้ว่าผู้ร้องไม่มีทรัพย์สินพอที่จะเสียค่าธรรมเนียมศาลหรือหากผู้ร้องไม่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลจะได้รับความเดือดร้อนเกินสมควรเมื่อพิจารณาถึงสถานะของผู้ร้อง และในกรณีผู้ร้องเป็นโจทก์หรือผู้อุทธรณ์หรือฎีกา การฟ้องร้องหรืออุทธรณ์หรือฎีกานั้นมีเหตุผลอันสมควรด้วย

เมื่อคู่ความคนใดได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลในการฟ้องหรือต่อสู้คดีในศาลชั้นต้นแล้วยื่นคำร้องเช่นนั้นในชั้นอุทธรณ์หรือฎีกา แล้วแต่กรณี อีก ให้ถือว่าคู่ความนั้นยังคงไม่มีทรัพย์สินพอที่จะเสียค่าธรรมเนียมศาลหรือหากไม่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลแล้วจะได้รับความเดือดร้อนเกินสมควรอยู่ เว้นแต่จะปรากฏต่อศาลเป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลให้แต่เฉพาะบางส่วน หรือมีคำสั่งให้ยกคำร้อง ผู้ขออาจอุทธรณ์คำสั่งนั้นต่อศาลได้ภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันมีคำสั่ง คำสั่งของศาลอุทธรณ์เช่นว่านี้ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๕๗ เมื่อศาลอนุญาตให้บุคคลใดได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลในศาลใด บุคคลนั้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลในการดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลนั้น ค่าธรรมเนียมเช่นว่านี้ให้รวมถึงเงินวางศาลในการยื่นฟ้องอุทธรณ์หรือฎีกา ถ้าเป็นกรณีที่ศาลอนุญาตในระหว่างการพิจารณา การยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลนั้นให้ใช้บังคับแต่เฉพาะค่าธรรมเนียมศาลและเงินวางศาลที่จะต้องเสีย

หรือวางภายหลังคำสั่งอนุญาตเท่านั้น ส่วนค่าธรรมเนียมศาลหรือเงินวางศาลที่เสียหรือวางไว้ก่อนคำสั่ง เช่นว่านั้นเป็นอันไม่ต้องคืน

มาตรา ๑๕๘ ถ้าศาลเห็นว่าคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าฤชาธรรมเนียมทั้งหมด หรือแต่บางส่วนของคู่ความทั้งสองฝ่าย ให้ศาลพิพากษาในเรื่องค่าฤชาธรรมเนียม โดยสั่งให้คู่ความ อีกฝ่ายหนึ่งนั้นชำระต่อศาลในนามของผู้ที่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลซึ่งค่าธรรมเนียมศาลที่ผู้นั้น ได้รับยกเว้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วนตามที่ศาลเห็นสมควร

มาตรา ๑๕๙ ถ้าปรากฏต่อศาลว่าผู้ที่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลนั้นสามารถเสียค่าธรรมเนียม ศาลได้ตั้งแต่วันที่ยื่นคำร้องตามมาตรา ๑๕๖ หรือในภายหลังก่อนศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดี ให้ศาลมีคำสั่ง ให้บุคคลนั้นชำระค่าธรรมเนียมศาลที่ได้รับยกเว้นต่อศาลภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควรกำหนดก็ได้ หากไม่ปฏิบัติตาม ให้ศาลมีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ที่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลนั้นทั้งหมด หรือแต่บางส่วนไว้รอคำวินิจฉัยชี้ขาดในเรื่องค่าฤชาธรรมเนียม

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าศาลเห็นว่า

(๑) ค่าฤชาธรรมเนียมจะเป็นพับแก่คู่ความทั้งสองฝ่าย ให้ศาลมีคำสั่งให้เอาชำระค่าธรรมเนียม ศาลที่ผู้นั้นได้รับยกเว้น จากทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดดังที่กล่าวไว้ในวรรคหนึ่งตามจำนวนที่ศาล เห็นสมควร

(๒) คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งจะต้องชำระค่าฤชาธรรมเนียมทั้งหมดหรือแต่บางส่วนแทนผู้ที่ได้รับยกเว้น ค่าธรรมเนียมศาล ให้ศาลมีคำสั่งให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งนั้นชำระค่าธรรมเนียมศาลต่อศาลในนามของ ผู้ที่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล แต่ถ้าคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งนั้นไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ให้ศาลเอาชำระ ค่าธรรมเนียมศาลนั้นจากทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดดังที่กล่าวไว้ในวรรคหนึ่งตามจำนวนที่ศาล เห็นสมควร หรือ

(๓) ผู้ที่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลจะต้องชำระค่าฤชาธรรมเนียมทั้งหมดหรือแต่บางส่วน แทนคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง ให้ศาลมีคำสั่งให้เอาชำระค่าฤชาธรรมเนียมนั้นจากทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัด ดังที่กล่าวไว้ในวรรคหนึ่ง ส่วนค่าธรรมเนียมศาลที่ผู้นั้นได้รับยกเว้น ให้เอาชำระจากทรัพย์สินที่เหลือ ถ้าหากมี ตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควร

มาตรา ๑๖๐ ถ้าผู้ที่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลประพฤติตนไม่เรียบร้อย เช่น ดำเนินกระบวน พิจารณาในทางก่อความรำคาญถึงขนาด หรือกระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลหรือจงใจประวิง

ความเรื่องนั้น ศาลจะถอนการอนุญาตเสียในเวลาใด ๆ ก็ได้ และบุคคลเช่นว่านั้นจำต้องรับผิดชอบค่าฤชาธรรมเนียมสำหรับกระบวนการพิจารณาภายหลังที่ศาลได้ถอนการอนุญาตนั้นแล้ว”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกชื่อของส่วนที่ ๒ ความรับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียมในหมวด ๓ ค่าฤชาธรรมเนียม ลักษณะ ๖ คำพิพากษาและคำสั่ง ภาค ๑ บททั่วไป และความในมาตรา ๑๖๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ส่วนที่ ๒

ความรับผิดชอบขั้นที่สุดในค่าฤชาธรรมเนียม

มาตรา ๑๖๑ ภายใต้บังคับบทบัญญัติห้ามมาตราต่อไปนี้ ให้คู่ความฝ่ายที่แพ้คดีเป็นผู้รับผิดชอบในชั้นที่สุดสำหรับค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง แต่ไม่ว่าคู่ความฝ่ายใดจะชนะคดีก็ตามข้อหาหรือแต่บางส่วน ศาลมีอำนาจที่จะพิพากษาให้คู่ความฝ่ายที่ชนะคดีนั้นรับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง หรือให้คู่ความแต่ละฝ่ายรับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียมส่วนของตนหรือตามส่วนแห่งค่าฤชาธรรมเนียมซึ่งคู่ความทุกฝ่ายได้เสียไปก่อนได้ตามที่ศาลจะใช้ดุลพินิจ โดยคำนึงถึงเหตุสมควรและความสุจริตในการดำเนินคดี

คดีที่ไม่มีข้อพิพาทให้ฝ่ายเริ่มคดีเป็นผู้เสียค่าฤชาธรรมเนียม”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๖๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๖๖ คู่ความฝ่ายใดทำให้ต้องเสียค่าฤชาธรรมเนียมในกระบวนการพิจารณาใด ๆ ที่ได้ดำเนินไปโดยไม่จำเป็น หรือมีลักษณะประวิงคดี หรือที่ต้องดำเนินไปเพราะความผิดหรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง คู่ความฝ่ายนั้นต้องรับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียมนั้น โดยมีพักค่านึงว่าคู่ความฝ่ายนั้นจักได้ชนะคดีหรือไม่”

มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๖๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๖๕ เมื่อมีคำวินิจฉัยชี้ขาดในเรื่องค่าฤชาธรรมเนียมแล้ว ให้หัวหน้าสำนักงานประจำศาลยุติธรรมชั้นต้นทำบัญชีแสดงค่าฤชาธรรมเนียมที่คู่ความทุกฝ่ายได้เสียไปโดยลำดับ

และจำนวนที่คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายจะต้องรับผิดชอบตามคำวินิจฉัยชี้ขาดของศาล คู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องอาจขอสำเนาบัญชีเช่นนั้นได้”

มาตรา ๑๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๖๕/๑ มาตรา ๑๖๕/๒ และมาตรา ๑๖๕/๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

“มาตรา ๑๖๕/๑ ถ้าบุคคลซึ่งต้องชำระค่าฤชาธรรมเนียมค้างชำระค่าฤชาธรรมเนียมต่อศาลก็ดี หรือต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีก็ดี หรือต่อบุคคลอื่นที่มีใช้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาก็ดี ศาล เจ้าพนักงานบังคับคดี หรือบุคคลเช่นนั้นอาจบังคับเอาทรัพย์สินของบุคคลนั้นเสมือนหนึ่งเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาเพื่อชำระค่าฤชาธรรมเนียมดังกล่าวได้ ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าหัวหน้าสำนักงานประจำศาลยุติธรรมชั้นต้น เจ้าพนักงานบังคับคดี หรือบุคคลที่มีสิทธิได้รับค่าฤชาธรรมเนียมนั้น แล้วแต่กรณี เป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา

การบังคับคดีตามวรรคหนึ่ง ให้ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีทั้งปวง แต่หากยังมีเงินที่ได้จากการบังคับคดีคงเหลือภายหลังชำระให้แก่ผู้มีสิทธิได้รับ ให้หักค่าฤชาธรรมเนียมที่ได้รับยกเว้นดังกล่าวไว้จากเงินนั้น

มาตรา ๑๖๕/๒ ภายใต้อำนาจแห่งบทบัญญัติมาตรา ๑๖๕/๓ ให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นผู้รับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดี โดยให้หักออกจากเงินที่ได้จากการยึดอายัด ขาย หรือจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือจากเงินที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้วางไว้

ในกรณีที่มีการบังคับคดีแก่ผู้ค้ำประกันในศาล ค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีในส่วนนั้น ให้หักออกจากเงินที่ได้จากการบังคับคดีตามสัญญาประกัน

ในกรณีที่มีการบังคับคดีตามคำพิพากษาให้แบ่งกรรมสิทธิ์รวมหรือมรดกให้แก่เจ้าของรวมหรือทายาทผู้ได้รับส่วนแบ่งทุกคนเป็นผู้รับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีโดยให้หักออกจากเงินที่ได้จากการขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินอันเป็นกรรมสิทธิ์รวมหรือทรัพย์มรดกนั้น

ในกรณีที่มีการถอนการบังคับคดีนอกจากกรณีตามมาตรา ๒๕๕ (๑) ให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาผู้ขอยึดหรืออายัดทรัพย์สินเป็นผู้รับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดี

มาตรา ๑๖๕/๓ บุคคลใดทำให้ต้องเสียค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีส่วนใดโดยไม่จำเป็นหรือมีลักษณะประวิงการบังคับคดี หรือที่ต้องดำเนินไปเพราะความผิดหรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือเพราะบังคับคดีไปโดยไม่สุจริตก่อนการบังคับคดีได้เสร็จลง ผู้ที่ได้รับความเสียหาย

หรือลูกหนี้ตามคำพิพากษา แล้วแต่กรณี อาจยื่นคำร้องต่อศาลภายในเจ็ดวันนับแต่วันทราบพฤติการณ์อันเป็นมูลแห่งข้ออ้างนั้น เพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้บุคคลเช่นนั้นรับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียมดังกล่าว

คำสั่งของศาลตามมาตรานี้ให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ได้ และคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด”

มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๕๐ จัดว่า แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕๐ จัดว่า ในคดี민সাറ് ให้โจทก์เสียค่าขึ้นศาลตามตาราง ๑ ท้ายประมวลกฎหมายนี้ แต่ค่าขึ้นศาลรวมกันแล้วไม่เกินหนึ่งพันบาท”

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในวรรคสี่ของมาตรา ๑๕๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ถ้าจำเลยไม่ให้การตามวรรคสาม ให้ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจมีคำสั่งไม่ยอมเลื่อนเวลาให้จำเลยยื่นคำให้การ โดยให้ถือว่าจำเลยขาดนัดยื่นคำให้การ และให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดโดยนำมาตรา ๑๕๘ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้สืบพยาน ก็ให้ศาลดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๕๓ ทรี มาตรา ๑๕๓ จัดว่า และมาตรา ๑๕๓ เบญจ”

มาตรา ๑๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๓ ทวิ และมาตรา ๑๕๓ ทรี แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕๓ ทวิ ในคดี민সাറ് เมื่อโจทก์ได้ทราบคำสั่งให้มาศาลตามมาตรา ๑๕๓ แล้วไม่มาในวันนัดพิจารณาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาลให้เลื่อนคดีให้ถือว่าโจทก์ไม่ประสงค์จะดำเนินคดีต่อไป ให้ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกเสียจากสารบบความ

เมื่อจำเลยได้รับหมายเรียกให้มาศาลตามมาตรา ๑๕๓ แล้วไม่มาในวันนัดพิจารณาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาลให้เลื่อนคดี ถ้าจำเลยไม่ได้ยื่นคำให้การไว้ให้ถือว่าจำเลยขาดนัดยื่นคำให้การ และให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งโดยนำมาตรา ๑๕๘ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้าจำเลยได้ยื่นคำให้การไว้ก่อนหรือในวันนัดดังกล่าว ให้ถือว่าจำเลยขาดนัดพิจารณา และให้บังคับตาม

มาตรา ๒๐๔ มาตรา ๒๐๕ มาตรา ๒๐๖ และมาตรา ๒๐๗ และไม่ว่าจะเป็นกรณีใด ถ้าศาลมีคำสั่งให้สืบพยานก็ให้ศาลดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๕๓ ตี มาตรา ๑๕๓ จัตวา และมาตรา ๑๕๓ เบญจ

มาตรา ๑๕๓ ตี เมื่อศาลได้รับคำให้การของจำเลยตามมาตรา ๑๕๓ วรรคสาม หรือศาลมีคำสั่งให้สืบพยานตามมาตรา ๑๕๓ วรรคสี่ หรือมาตรา ๑๕๓ ทวิ วรรคสอง ให้ศาลดำเนินการพิจารณาคดีต่อไปโดยเร็ว และให้ศาลสอบถามคู่ความฝ่ายที่จะต้องนำพยานเข้าสืบว่าประสงค์จะอ้างอิงพยานหลักฐานใดแล้วบันทึกไว้ หรือสั่งให้คู่ความจัดทำบัญชีระบุพยานยื่นต่อศาลภายในระยะเวลาตามที่เห็นสมควร โดยในกรณีที่มิใช่การพิจารณาคดีฝ่ายเดียว ศาลจะกำหนดให้คู่ความฝ่ายใดนำพยานหลักฐานมาสืบก่อนหรือหลังก็ได้”

มาตรา ๑๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕๕ นอกจากที่บัญญัติมาแล้วให้นำบทบัญญัติอื่นในประมวลกฎหมายนี้มาใช้บังคับแก่การพิจารณาและการชี้ขาดตัดสินคดีมีโนสารด้วยโดยอนุโลม”

มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕๖ ในคดีสามัญซึ่งโจทก์ฟ้องเพียงขอให้ชำระเงินจำนวนแน่นอนตามตัวเงิน ซึ่งการรับรองหรือการชำระเงินตามตัวเงินนั้นได้ถูกปฏิเสธ หรือตามสัญญาเป็นหนังสือซึ่งปรากฏในเบื้องต้นว่าเป็นสัญญาอันแท้จริงมีความสมบูรณ์และบังคับได้ตามกฎหมาย โจทก์จะยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องต่อศาลพร้อมกับคำฟ้องขอให้ศาลพิจารณาคดีนั้นโดยรวบรัดก็ได้

ถ้าศาลเห็นว่าคดีตามวรรคหนึ่งนั้นปรากฏในเบื้องต้นว่าเป็นคดีไม่มีข้อยุ่งยาก ไม่ว่าโจทก์จะยื่นคำขอตามวรรคหนึ่งหรือไม่ ให้ศาลมีคำสั่งให้นำบทบัญญัติในหมวดนี้ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีมีโนสาร เว้นแต่มาตรา ๑๕๐ จัตวา มาใช้บังคับแก่คดีเช่นนั้นได้

ถ้าในระหว่างการพิจารณาปรากฏว่าคดีไม่ตกอยู่ภายใต้บังคับแห่งมาตรานี้ ศาลอาจมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งเดิมแล้วดำเนินการพิจารณาต่อไปตามข้อบังคับแห่งคดีสามัญได้”

มาตรา ๑๘ ให้ยกเลิกความในตาราง ๑ ตาราง ๒ ตาราง ๓ และตาราง ๔ ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ตาราง ๑

ค่าธรรมเนียมศาล (ค่าขึ้นศาล)

ลักษณะของคดี	ทุนทรัพย์	อัตรา	หมายเหตุ
(๑) คดีที่มีคำขอให้ปลดปล่อยทุกข์อันอาจคำนวณเป็นราคาส่งเงินได้ ให้คิดค่าขึ้นศาลตามทุนทรัพย์ดังต่อไปนี้ (ก) คำฟ้องนอกจากที่ระบุไว้ใน (ข) และ (ค)	ไม่เกินห้าสิบล้านบาท ส่วนที่เกินห้าสิบล้านบาทขึ้นไป	ร้อยละ ๒ แต่ไม่เกินสองแสนบาท ร้อยละ ๐.๑	ค่าธรรมเนียมตาม (ก) (ข) และ (ค) ถ้ารวมแล้วมีเศษไม่ถึงหนึ่งบาทให้ปัดทิ้ง
(ข) คำร้องขอให้ศาลบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการในประเทศหรือคำร้องขอเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการในประเทศ	ไม่เกินห้าสิบล้านบาท ส่วนที่เกินห้าสิบล้านบาทขึ้นไป	ร้อยละ ๐.๕ ของจำนวนที่ร้องขอให้ศาลบังคับ แต่ไม่เกินห้าหมื่นบาท ร้อยละ ๐.๑	
	ส่วนที่เกินห้าสิบล้านบาทขึ้นไป	ร้อยละ ๐.๑	

ลักษณะของคดี	ทุนทรัพย์	อัตรา	หมายเหตุ
คำร้องขอให้ศาลบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศหรือคำร้องขอเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ	ไม่เกินห้าสิบล้านบาท	ร้อยละ ๑ ของจำนวนที่ร้องขอให้ศาลบังคับ แต่ไม่เกินหนึ่งแสนบาท	
	ส่วนที่เกินห้าสิบล้านบาทขึ้นไป	ร้อยละ ๐.๑	
(ค) คำฟ้องขอให้บังคับจำนองหรือบังคับเอาทรัพย์สินจำนองหลุด	ไม่เกินห้าสิบล้านบาท	ร้อยละ ๑ ของจำนวนหนี้ที่เรียกร้อง แต่ไม่เกินหนึ่งแสนบาท	
	ส่วนที่เกินห้าสิบล้านบาทขึ้นไป	ร้อยละ ๐.๑	
(๒) คดีที่มีคำขอให้ปลดปล่อยทุกข์อันไม่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้			
(ก) คดีทั่วไปรวมทั้งคดีไม่มีข้อพิพาท		ร้อยละ ๒๐๐ บาท	
(ข) อุทธรณ์หรือฎีกาคำสั่งตามมาตรา ๒๒๗ หรือมาตรา ๒๒๘ (๒) และ (๓)		ร้อยละ ๒๐๐ บาท	การอุทธรณ์หรือฎีกาคำสั่งตามมาตรา ๒๒๘ (๑) ไม่เรียกเก็บค่าขึ้นศาล

ลักษณะของคดี	ทุนทรัพย์	อัตรา	หมายเหตุ
(๓) คดีที่มีคำขอให้ปลดปล่อยทุกข์ อันอาจคำนวณเป็นราคา เงินได้และไม่อาจคำนวณ เป็นราคาเงินได้รวมอยู่ด้วย		ให้คิดค่าขึ้น ศาลตาม อัตราใน (๑) แต่ไม่ให้ น้อยกว่าอัตรา ใน (๒) (ก) หรือ (ข) แล้วแต่กรณี	
(๔) คดีที่ขอให้ชำระค่าเสียหาย ค่าอุปการะเลี้ยงดู หรือค่าเลี้ยงชีพ ก็ดี เงินปี เงินเดือน เงินเบี้ยบำนาญ ค่าบำรุงรักษา หรือเงินอื่น ๆ ก็ดี บรรดาที่ให้ จ่ายมีกำหนดเป็นระยะเวลา ในอนาคตนอกจากดอกเบี้ย ค่าเช่า หรือค่าเสียหายที่ศาล มีอำนาจพิพากษาหรือสั่ง ตามมาตรา ๑๔๒ อยู่แล้ว ถ้าคดีนั้นมีคำขอให้ชำระหนี้ ในเวลาปัจจุบัน หรือมีคำขอ ในข้อก่อน ๆ รวมอยู่ด้วย ให้คิดค่าขึ้นศาลสำหรับคำขอ ในข้อนี้เป็นอีกส่วนหนึ่ง		๑๐๐ บาท	

ตาราง ๒
ค่าธรรมเนียมศาล (ค่าธรรมเนียมอื่น ๆ)

ลักษณะแห่งกระบวนการพิจารณา	ศาลฎีกาและศาลอุทธรณ์	ศาลชั้นต้น	ชำระเมื่อใด
(๑) ค่าคำร้องขอตามมาตรา ๑๐๑ ในกรณีที่ยังไม่มีคดีอยู่ในศาล	-	๑๐๐ บาท	เมื่อยื่นคำร้องขอ
(๒) ค่ารับรองสำเนาเอกสารต่าง ๆ โดยหัวหน้าสำนักงานประจำ ศาลยุติธรรมหรือเจ้าพนักงาน บังคับคดีเป็นผู้รับรอง ฉบับละ	๕๐ บาท	๕๐ บาท	เมื่อยื่นคำร้อง
(๓) ใบสำคัญเพื่อแสดงว่า คำพิพากษาหรือคำสั่ง ได้ถึงที่สุดแล้ว ฉบับละ	๕๐ บาท	๕๐ บาท	เมื่อยื่นคำร้อง

ตาราง ๓
ค่าสืบพยานหลักฐานนอกศาล

ในกรณีที่มีการสืบพยานหลักฐานนอกศาล ให้คิดค่าป่วยการให้ผู้พิพากษาในอัตราต่อคนวันละสามร้อยบาท และให้คิดค่าป่วยการให้เจ้าพนักงานศาลในอัตราต่อคนวันละหนึ่งร้อยห้าสิบบาท โดยให้ชำระเมื่อศาลมีคำสั่งอนุญาต

ในคดีที่มีการรวมการพิจารณา ให้คิดค่าป่วยการโดยถือว่าเป็นคดีเดียว

ในกรณีที่มิใช่ความหลายฝ่ายหรือหลายคนเป็นผู้ขอ ให้เฉลี่ยกันชำระค่าป่วยการในอัตราตามวรรคหนึ่งคนละส่วนเท่า ๆ กัน

ในกรณีจำเป็น ศาลอาจสั่งให้คู่ความฝ่ายที่ขอหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือหลายฝ่ายเป็นผู้จัดการหาพาหนะ ถ้าไม่จัดหาพาหนะมาให้ จะต้องชดใช้ค่าพาหนะที่เสียไปตามสมควร

ตาราง ๔

ค่าป่วยการ ค่าพาหนะ และค่าเช่าที่พักของพยาน กับค่ารังวัดทำแผนที่

(๑) ให้ศาลกำหนดค่าป่วยการพยานตามรายได้และฐานะของพยานซึ่งมาศาลตามหมายเรียก แต่ไม่ให้เกินวันละสี่ร้อยบาท กับค่าพาหนะเดินทางและค่าเช่าที่พักของพยานที่เสียไปด้วยตามสมควร

(๒) ในกรณีที่ศาลสั่งให้รังวัดทำแผนที่

(ก) โดยเจ้าพนักงานศาล ให้ศาลกำหนดค่าป่วยการให้แก่เจ้าพนักงานศาลในอัตราต่อคนวันละสองร้อยบาท กับค่าพาหนะเดินทางและค่าเช่าที่พักของเจ้าพนักงานศาลที่เสียไปตามสมควร

(ข) โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่น ให้ศาลกำหนดค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามระเบียบของส่วนราชการหรือหน่วยงานนั้น ถ้าส่วนราชการหรือหน่วยงานนั้นไม่มีระเบียบดังกล่าวให้คิดตามอัตรา (ก)”

มาตรา ๑๕ ให้ยกเลิกความในตาราง ๖ ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๒๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ตาราง ๖

ค่าทนายความ

(๑) ให้ศาลกำหนดค่าทนายความตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควรไม่เกินอัตราขั้นสูงดังที่ระบุไว้ในตารางนี้ แต่ต้องไม่ต่ำกว่าคดีละสามพันบาท

(๒) การกำหนดค่าทนายความที่คู่ความจะต้องรับผิดชอบนั้น ให้ศาลพิจารณาตามความยากง่ายแห่งคดีเทียบดูเวลาและงานที่ทนายความต้องปฏิบัติในการว่าคดีเรื่องนั้น

อัตรา	คดีมีทุนทรัพย์	คดีไม่มีทุนทรัพย์
อัตราชั้นสูงในศาลชั้นต้น	ร้อยละ ๕	๓๐,๐๐๐ บาท
อัตราชั้นสูงในศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา	ร้อยละ ๓	๒๐,๐๐๐ บาท”

มาตรา ๒๐ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นตาราง ๗ ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

“ตาราง ๗
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี

ศาลอาจกำหนดให้คู่ความซึ่งต้องรับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียมตามมาตรา ๑๖๑ ชดใช้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีแก่คู่ความอีกฝ่ายตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควร โดยในคดีมีทุนทรัพย์ต้องไม่เกินร้อยละ ๑ ของจำนวนทุนทรัพย์ หรือในคดีไม่มีทุนทรัพย์ต้องไม่เกินห้าพันบาท

การกำหนดค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลคำนึงถึงค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่คู่ความได้เสียไป รวมทั้งลักษณะและวิธีการดำเนินคดีของคู่ความ”

มาตรา ๒๑ บทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่มาตรา ๖ ไม่ใช่บังคับแก่บรรดาคดีที่ได้ยื่นฟ้องไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้ใช้กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่มีการฟ้องคดีบังคับแก่คดีดังกล่าวจนกว่าคดีจะถึงที่สุด สำหรับค่าฤชาธรรมเนียมใดซึ่งกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ก่อนกำหนดให้เรียกเก็บ แต่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ไม่ได้กำหนดไว้ ห้ามมิให้เรียกค่าฤชาธรรมเนียมนั้นจากคู่ความสำหรับการดำเนินกระบวนการพิจารณาตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นต้นไป

มาตรา ๒๒ ให้ประธานศาลฎีกาและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนที่เกี่ยวกับค่าฤชาธรรมเนียมยังมีความไม่เหมาะสมหลายประการ และไม่ได้แยกค่าฤชาธรรมเนียมในการพิจารณาคดีออกจากค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดี รวมทั้งอัตราค่าฤชาธรรมเนียมในตารางท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งใช้บังคับมาเป็นเวลานาน ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเรื่องค่าฤชาธรรมเนียมและตารางท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น นอกจากนี้ สมควรกำหนดให้หลักเกณฑ์และวิธีการในการไต่ถามของศาล การแต่งตั้งผู้ประนีประนอม รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของผู้ประนีประนอม เป็นไปตามที่กำหนดในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา และแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การขอเลื่อนการนั่งพิจารณาและการพิจารณาคำขอเลื่อนการนั่งพิจารณาให้เคร่งครัดยิ่งขึ้น ตลอดจนแก้ไขเพิ่มเติมการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีมีโน้ตสาเร่และคดีไม่มีข้อผูกมัดให้ชัดเจนขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ภาคผนวก จ

Part 44 General Rules about Costs, Civil Procedure Rules

GENERAL RULES ABOUT COSTS

Contents of this Part

- Rule 44.1 Scope of this Part
- Rule 44.2 Solicitor's duty to notify client
- Rule 44.3 Court's discretion and circumstances to be taken into account when exercising its discretion as to costs
- Rule 44.3A Costs orders relating to funding arrangements
- Rule 44.3B Limits on recovery under funding arrangements
- Rule 44.3C Orders in respect of pro bono representation
- Rule 44.4 Basis of assessment
- Rule 44.5 Factors to be taken into account in deciding the amount of costs
- Rule 44.6 Fixed costs
- Rule 44.7 Procedure for assessing costs
- Rule 44.8 Time for complying with an order for costs
- Rule 44.9 Costs on the small claims track and fast track
- Rule 44.10 Limitation on amount court may allow where a claim allocated to the fast track settles before trial
- Rule 44.11 Costs following allocation and re-allocation
- Rule 44.12 Cases where costs orders deemed to have been made
- Rule 44.12A Costs-only proceedings
- Rule 44.12B Costs-only proceedings – costs in respect of insurance premium in publication cases
 - Rule 44.12C Costs-only application after a claim is started under Part 8 in accordance with Practice Direction 8B
- Rule 44.13 Special situations
- Rule 44.14 Court's powers in relation to misconduct
- Rule 44.15 Providing information about funding arrangements
- Rule 44.16 Adjournment where legal representative seeks to challenge disallowance of any amount of percentage increase
- Rule 44.17 Application of costs rules
- Rule 44.18 Costs capping orders – General
- Rule 44.19 Application for a costs capping order
- Rule 44.20 Application to vary a costs capping order

44.1 Scope of this Part

This Part contains general rules about costs, entitlement to costs and orders in respect of pro bono representation.

(The definitions contained in Part 43 are relevant to this Part)

44.2 Solicitor's duty to notify client

Where –

- (a) the court makes a costs order against a legally represented party; and
- (b) the party is not present when the order is made,
the party's solicitor must notify his client in writing of the costs order no later than 7 days after the solicitor receives notice of the order.

44.3 Court's discretion and circumstances to be taken into account when exercising its discretion as to costs

- (1) The court has discretion as to –
 - (a) whether costs are payable by one party to another;
 - (b) the amount of those costs; and
 - (c) when they are to be paid.
- (2) If the court decides to make an order about costs –
 - (a) the general rule is that the unsuccessful party will be ordered to pay the costs of the successful party; but
 - (b) the court may make a different order.
- (3) The general rule does not apply to the following proceedings –
 - (a) proceedings in the Court of Appeal on an application or appeal made in connection with proceedings in the Family Division; or
 - (b) proceedings in the Court of Appeal from a judgment, direction, decision or order given or made in probate proceedings or family proceedings.
- (4) In deciding what order (if any) to make about costs, the court must have regard to all the circumstances, including –
 - (a) the conduct of all the parties;
 - (b) whether a party has succeeded on part of his case, even if he has not been wholly successful; and
 - (c) any payment into court or admissible offer to settle made by a party which is drawn to the court's attention, and which is not an offer to which costs consequences under Part 36 apply.
- (5) The conduct of the parties includes –
 - (a) conduct before, as well as during, the proceedings and in particular the extent to which the parties followed the Practice Direction (Pre-Action Conduct) or any relevant pre-action protocol;
 - (b) whether it was reasonable for a party to raise, pursue or contest a particular allegation or issue;
 - (c) the manner in which a party has pursued or defended his case or a particular allegation or issue; and
 - (d) whether a claimant who has succeeded in his claim, in whole or in part, exaggerated his claim.
- (6) The orders which the court may make under this rule include an order that a party must pay –
 - (a) a proportion of another party's costs;
 - (b) a stated amount in respect of another party's costs;
 - (c) costs from or until a certain date only;
 - (d) costs incurred before proceedings have begun;
 - (e) costs relating to particular steps taken in the proceedings;

- (f) costs relating only to a distinct part of the proceedings; and
- (g) interest on costs from or until a certain date, including a date before judgment.
- (7) Where the court would otherwise consider making an order under paragraph (6)(f), it must instead, if practicable, make an order under paragraph (6)(a) or (c).
- (8) Where the court has ordered a party to pay costs, it may order an amount to be paid on account before the costs are assessed.
- (9) Where a party entitled to costs is also liable to pay costs the court may assess the costs which that party is liable to pay and either –
 - (a) set off the amount assessed against the amount the party is entitled to be paid and direct him to pay any balance; or
 - (b) delay the issue of a certificate for the costs to which the party is entitled until he has paid the amount which he is liable to pay.

44.3A Costs orders relating to funding arrangements

- (1) The court will not assess any additional liability until the conclusion of the proceedings, or the part of the proceedings, to which the funding arrangement relates.
(‘Funding arrangement’ and ‘additional liability’ are defined in rule 43.2)
- (2) At the conclusion of the proceedings, or the part of the proceedings, to which the funding arrangement relates the court may –
 - (a) make a summary assessment of all the costs, including any additional liability;
 - (b) make an order for detailed assessment of the additional liability but make a summary assessment of the other costs; or
 - (c) make an order for detailed assessment of all the costs.

(Part 47 sets out the procedure for the detailed assessment of costs)

44.3B Limits on recovery under funding arrangements

- (1) Unless the court orders otherwise, a party may not recover as an additional liability –
 - (a) any proportion of the percentage increase relating to the cost to the legal representative of the postponement of the payment of his fees and expenses;
 - (b) any provision made by a membership organisation which exceeds the likely cost to that party of the premium of an insurance policy against the risk of incurring a liability to pay the costs of other parties to the proceedings;
 - (c) any additional liability for any period during which that party failed to provide information about a funding arrangement in accordance with a rule, practice direction or court order;
 - (d) any percentage increase where that party has failed to comply with –
 - (i) a requirement in the Costs Practice Direction; or
 - (ii) a court order,
 to disclose in any assessment proceedings the reasons for setting the percentage increase at the level stated in the conditional fee agreement;
 - (e) any insurance premium where that party has failed to provide information about the insurance policy in question by the time required by a rule, practice direction or court order.

(Paragraph 9.3 of the Practice Direction (Pre-Action Conduct) provides that a party must inform any other party as soon as possible about a funding arrangement entered into before the start of proceedings.)

- (2) This rule does not apply in an assessment under rule 48.9 (assessment of a solicitor's bill to his client).

(Rule 3.9 sets out the circumstances the court will consider on an application for relief from a sanction for failure to comply with any rule, practice direction or court order)

44.3C Orders in respect of pro bono representation

- (1) In this rule, 'the 2007 Act' means the Legal Services Act 2007.
- (2) Where the court makes an order under section 194(3) of the 2007 Act –
- (a) the court may order the payment to the prescribed charity of a sum no greater than the costs specified in Part 45 to which the party with pro bono representation would have been entitled in accordance with that Part and in respect of that representation had it not been provided free of charge; or
 - (b) where Part 45 does not apply, the court may determine the amount of the payment (other than a sum equivalent to fixed costs) to be made by the paying party to the prescribed charity by –
 - (i) making a summary assessment; or
 - (ii) making an order for detailed assessment,of a sum equivalent to all or part of the costs the paying party would have been ordered to pay to the party with pro bono representation in respect of that representation had it not been provided free of charge.
- (3) Where the court makes an order under section 194(3) of the 2007 Act, the order must specify that the payment by the paying party must be made to the prescribed charity.
- (4) The receiving party must send a copy of the order to the prescribed charity within 7 days of receipt of the order.
- (5) Where the court considers making or makes an order under section 194(3) of the 2007 Act, Parts 43 to 48 apply, where appropriate, with the following modifications –
- (a) references to 'costs orders', 'orders about costs' or 'orders for the payment of costs' are to be read, unless otherwise stated, as if they refer to an order under section 194(3);
 - (b) references to 'costs' are to be read, as if they referred to a sum equivalent to the costs that would have been claimed by, incurred by or awarded to the party with pro bono representation in respect of that representation had it not been provided free of charge; and
 - (c) references to 'receiving party' are to be read, as meaning a party who has pro bono representation and who would have been entitled to be paid costs in respect of that representation had it not been provided free of charge.

44.4 Basis of assessment

- (1) Where the court is to assess the amount of costs (whether by summary or detailed assessment) it will assess those costs –
- (a) on the standard basis; or
 - (b) on the indemnity basis,
- but the court will not in either case allow costs which have been unreasonably incurred or are unreasonable in amount.

(Rule 48.3 sets out how the court decides the amount of costs payable under a contract)

- (2) Where the amount of costs is to be assessed on the standard basis, the court will –
- (a) only allow costs which are proportionate to the matters in issue; and

- (b) resolve any doubt which it may have as to whether costs were reasonably incurred or reasonable and proportionate in amount in favour of the paying party.
(Factors which the court may take into account are set out in rule 44.5)
- (3) Where the amount of costs is to be assessed on the indemnity basis, the court will resolve any doubt which it may have as to whether costs were reasonably incurred or were reasonable in amount in favour of the receiving party.
- (4) Where –
 - (a) the court makes an order about costs without indicating the basis on which the costs are to be assessed; or
 - (b) the court makes an order for costs to be assessed on a basis other than the standard basis or the indemnity basis, the costs will be assessed on the standard basis.
- (5) Omitted
- (6) Where the amount of a solicitor's remuneration in respect of non-contentious business is regulated by any general orders made under the Solicitors Act 1974¹, the amount of the costs to be allowed in respect of any such business which falls to be assessed by the court will be decided in accordance with those general orders rather than this rule and rule 44.5.

44.5 Factors to be taken into account in deciding the amount of costs

- (1) The court is to have regard to all the circumstances in deciding whether costs were –
 - (a) if it is assessing costs on the standard basis –
 - (i) proportionately and reasonably incurred; or
 - (ii) were proportionate and reasonable in amount, or
 - (b) if it is assessing costs on the indemnity basis –
 - (i) unreasonably incurred; or
 - (ii) unreasonable in amount.
- (2) In particular the court must give effect to any orders which have already been made.
- (3) The court must also have regard to –
 - (a) the conduct of all the parties, including in particular –
 - (i) conduct before, as well as during, the proceedings; and
 - (ii) the efforts made, if any, before and during the proceedings in order to try to resolve the dispute;
 - (b) the amount or value of any money or property involved;
 - (c) the importance of the matter to all the parties;
 - (d) the particular complexity of the matter or the difficulty or novelty of the questions raised;
 - (e) the skill, effort, specialised knowledge and responsibility involved;
 - (f) the time spent on the case; and
 - (g) the place where and the circumstances in which work or any part of it was done.

(Rule 35.4(4) gives the court power to limit the amount that a party may recover with regard to the fees and expenses of an expert)

44.6 Fixed costs

A party may recover the fixed costs specified in Part 45 in accordance with that Part.

¹ 1974 c.47.

44.7 Procedure for assessing costs

Where the court orders a party to pay costs to another party (other than fixed costs) it may either –

- (a) make a summary assessment of the costs; or
- (b) order detailed assessment of the costs by a costs officer, unless any rule, practice direction or other enactment provides otherwise.

(The Costs Practice Direction sets out the factors which will affect the court's decision under this rule)

44.8 Time for complying with an order for costs

A party must comply with an order for the payment of costs within 14 days of –

- (a) the date of the judgment or order if it states the amount of those costs;
- (b) if the amount of those costs (or part of them) is decided later in accordance with Part 47, the date of the certificate which states the amount; or
- (c) in either case, such later date as the court may specify.

(Part 47 sets out the procedure for detailed assessment of costs)

44.9 Costs on the small claims track and fast track

- (1) Part 27 (small claims) and Part 46 (fast track trial costs) contain special rules about –
 - (a) liability for costs;
 - (b) the amount of costs which the court may award; and
 - (c) the procedure for assessing costs.
- (2) Once a claim is allocated to a particular track, those special rules shall apply to the period before, as well as after, allocation except where the court or a practice direction provides otherwise.

44.10 Limitation on amount court may allow where a claim allocated to the fast track settles before trial

- (1) Where the court –
 - (a) assesses costs in relation to a claim which –
 - (i) has been allocated to the fast track; and
 - (ii) settles before the start of the trial; and
 - (b) is considering the amount of costs to be allowed in respect of a party's advocate for preparing for the trial,
it may not allow, in respect of those advocate's costs, an amount that exceeds the amount of fast track trial costs which would have been payable in relation to the claim had the trial taken place.
- (2) When deciding the amount to be allowed in respect of the advocate's costs, the court shall have regard to –
 - (a) when the claim was settled; and
 - (b) when the court was notified that the claim had settled.
- (3) In this rule, 'advocate' and 'fast track trial costs' have the meanings given to them by Part 46.

(Part 46 sets out the amount of fast track trial costs which may be awarded)

44.11 Costs following allocation and re-allocation

- (1) Any costs orders made before a claim is allocated will not be affected by allocation.
- (2) Where –
 - (a) a claim is allocated to a track; and
 - (b) the court subsequently re-allocates that claim to a different track, then unless the court orders otherwise, any special rules about costs applying –
 - (i) to the first track, will apply to the claim up to the date of re-allocation; and
 - (ii) to the second track, will apply from the date of re-allocation.

(Part 26 deals with the allocation and re-allocation of claims between tracks)

44.12 Cases where costs orders deemed to have been made

- (1) Where a right to costs arises under –
 - (a) rule 3.7 (defendant's right to costs where claim struck out for non-payment of fees);
 - (b) rule 36.10(1) or (2) (claimant's entitlement to costs where a Part 36 offer is accepted);
 - (c) Omitted
 - (d) rule 38.6 (defendant's right to costs where claimant discontinues), a costs order will be deemed to have been made on the standard basis.
- (1A) Where such an order is deemed to be made in favour of a party with pro bono representation, that party may apply for an order under section 194(3) of the Legal Services Act 2007.
- (2) Interest payable pursuant to section 17 of the Judgments Act 1838¹ or section 74 of the County Courts Act 1984² on the costs deemed to have been ordered under paragraph (1) shall begin to run from the date on which the event which gave rise to the entitlement to costs occurred.

44.12A Costs-only proceedings

- (1) This rule sets out a procedure which may be followed where –
 - (a) the parties to a dispute have reached an agreement on all issues (including which party is to pay the costs) which is made or confirmed in writing; but
 - (b) they have failed to agree the amount of those costs; and
 - (c) no proceedings have been started.
- (2) Either party to the agreement may start proceedings under this rule by issuing a claim form in accordance with Part 8.
- (3) The claim form must contain or be accompanied by the agreement or confirmation.
- (4) Except as provided in paragraph (4A) (and subject to rule 44.12B), in proceedings to which this rule applies the court –
 - (a) may
 - (i) make an order for costs to be determined by detailed assessment; or
 - (ii) dismiss the claim; and
 - (b) must dismiss the claim if it is opposed.
- (4A) In proceedings to which Section II or Section VI of Part 45 applies, the court shall assess the costs in the manner set out in that Section.

¹ 1838 c.110. Section 17 was amended by S.I. 1998/2940.

² 1984 c.28. Section 74 was amended by section 2 of the Private International Law (Miscellaneous Provisions) Act 1995 (c.42).

- (5) Rule 48.3 (amount of costs where costs are payable pursuant to a contract) does not apply to claims started under the procedure in this rule. (Rule 7.2 provides that proceedings are started when the court issues a claim form at the request of the claimant)

(Rule 8.1(6) provides that a practice direction may modify the Part 8 procedure)

44.12B Costs-only proceedings – costs in respect of insurance premium in publication cases

- (1) If in proceedings to which rule 44.12A applies it appears to the court that –
- (a) if proceedings had been started, they would have been publication proceedings;
 - (b) one party admitted liability and made an offer of settlement on the basis of that admission;
 - (c) agreement was reached after that admission of liability and offer of settlement; and
 - (d) either –
 - (i) the party making the admission of liability and offer of settlement was not provided by the other party with the information about an insurance policy as required by the Practice Direction (Pre-Action Conduct); or
 - (ii) that party made the admission of liability and offer of settlement before, or within 42 days of, being provided by the other party with that information,
- no costs may be recovered by the other party in respect of the insurance premium.
- (2) In this rule, ‘publication proceedings’ means proceedings for –
- (a) defamation;
 - (b) malicious falsehood; or
 - (c) breach of confidence involving publication to the public at large.

44.12C Costs-only application after a claim is started under Part 8 in accordance with Practice Direction 8B

- (1) This rule sets out the procedure where –
- (a) the parties to a dispute have reached an agreement on all issues (including which party is to pay the costs) which is made or confirmed in writing; but
 - (b) they have failed to agree the amount of those costs; and
 - (c) proceedings have been started under Part 8 in accordance with Practice Direction 8B.
- (2) Either party may make an application for the court to determine the costs.
- (3) Where an application is made under this rule the court will assess the costs in accordance with rule 45.34 or rule 45.37.
- (4) Rule 48.3 (amount of costs where costs are payable pursuant to a contract) does not apply to an application under this rule.

(Practice Direction 8B sets out the procedure for a claim where the parties have followed the Pre-Action Protocol for Low Value Personal Injury Claims in Road Traffic Accidents.)

44.13 Special situations

- (1) Where the court makes an order which does not mention costs –
- (a) subject to paragraphs (1A) and (1B), the general rule is that no party is entitled –
 - (i) to costs; or
 - (ii) to seek an order under section 194(3) of the Legal Services Act 2007, in relation to that order; but

- (b) this does not affect any entitlement of a party to recover costs out of a fund held by that party as trustee or personal representative, or pursuant to any lease, mortgage or other security.
- (1A)** Where the court makes –
 - (a) an order granting permission to appeal;
 - (b) an order granting permission to apply for judicial review; or
 - (c) any other order or direction sought by a party on an application without notice,
 and its order does not mention costs, it will be deemed to include an order for applicant's costs in the case.
- (1B)** Any party affected by a deemed order for costs under paragraph (1A) may apply at any time to vary the order.
- (2)** The court hearing an appeal may, unless it dismisses the appeal, make orders about the costs of the proceedings giving rise to the appeal as well as the costs of the appeal.
- (3)** Where proceedings are transferred from one court to another, the court to which they are transferred may deal with all the costs, including the costs before the transfer.
- (4)** Paragraph (3) is subject to any order of the court which ordered the transfer.

44.14 Court's powers in relation to misconduct

- (1)** The court may make an order under this rule where –
 - (a) a party or his legal representative, in connection with a summary or detailed assessment, fails to comply with a rule, practice direction or court order; or
 - (b) it appears to the court that the conduct of a party or his legal representative, before or during the proceedings which gave rise to the assessment proceedings, was unreasonable or improper.
- (2)** Where paragraph (1) applies, the court may –
 - (a) disallow all or part of the costs which are being assessed; or
 - (b) order the party at fault or his legal representative to pay costs which he has caused any other party to incur.
- (3)** Where –
 - (a) the court makes an order under paragraph (2) against a legally represented party; and
 - (b) the party is not present when the order is made,
 the party's solicitor must notify his client in writing of the order no later than 7 days after the solicitor receives notice of the order.

44.15 Providing information about funding arrangements

- (1)** A party who seeks to recover an additional liability must provide information about the funding arrangement to the court and to other parties as required by a rule, practice direction or court order.
- (2)** Where the funding arrangement has changed, and the information a party has previously provided in accordance with paragraph (1) is no longer accurate, that party must file notice of the change and serve it on all other parties within 7 days.
- (3)** Where paragraph (2) applies, and a party has already filed –
 - (a) an allocation questionnaire; or
 - (b) a pre-trial check list (listing questionnaire)

he must file and serve a new estimate of costs with the notice.

(The Costs Practice Direction sets out –

- the information to be provided when a party issues or responds to a claim form, files an allocation questionnaire, a pre-trial check list, and a claim for costs;
 - the meaning of estimate of costs and the information required in it)
- (Rule 44.3B sets out situations where a party will not recover a sum representing any additional liability)

44.16 Adjudgment where legal representative seeks to challenge disallowance of any amount of percentage increase

- (1) This rule applies where the Conditional Fee Agreements Regulations 2000 or the Collective Conditional Fee Agreements Regulations 2000 continues to apply to an agreement which provides for a success fee.
- (2) Where –
 - (a) the court disallows any amount of a legal representative's percentage increase in summary or detailed assessment proceedings; and
 - (b) the legal representative applies for an order that the disallowed amount should continue to be payable by his client,
the court may adjourn the hearing to allow the client to be –
 - (i) notified of the order sought; and
 - (ii) separately represented.

(Regulation 3(2)(b) of the Conditional Fee Agreements Regulations 2000, which applies to Conditional Fee Agreements entered into before 1st November 2005, provides that a conditional fee agreement which provides for a success fee must state that any amount of a percentage increase disallowed on assessment ceases to be payable unless the court is satisfied that it should continue to be so payable. Regulation 5(2)(b) of the Collective Conditional Fee Agreements Regulations 2000, which applies to Collective Conditional Fee Agreements entered into before 1st November 2005, makes similar provision in relation to collective conditional fee agreements.)

44.17 Application of costs rules

This Part and Part 45 (fixed costs), Part 46 (fast track trial costs), Part 47 (procedure for detailed assessment of costs and default provisions) and Part 48 (special cases), do not apply to the assessment of costs in proceedings to the extent that –

- (a) section 11 of the Access to Justice Act 1999, and provisions made under that Act, or
- (b) regulations made under the Legal Aid Act 1988¹,
make different provision. (The Costs Practice Direction sets out the procedure to be followed where a party was wholly or partially funded by the Legal Services Commission).

44.18 Costs capping orders – General

- (1) A costs capping order is an order limiting the amount of future costs (including disbursements) which a party may recover pursuant to an order for costs subsequently made.

¹ 1998 c. 34.

- (2) In this rule, 'future costs' means costs incurred in respect of work done after the date of the costs capping order but excluding the amount of any additional liability.
- (3) This rule does not apply to protective costs orders.
- (4) A costs capping order may be in respect of –
 - (a) the whole litigation; or
 - (b) any issues which are ordered to be tried separately.
- (5) The court may at any stage of proceedings make a costs capping order against all or any of the parties, if –
 - (a) it is in the interests of justice to do so;
 - (b) there is a substantial risk that without such an order costs will be disproportionately incurred; and
 - (c) it is not satisfied that the risk in sub-paragraph (b) can be adequately controlled by –
 - (i) case management directions or orders made under Part 3; and
 - (ii) detailed assessment of costs.
- (6) In considering whether to exercise its discretion under this rule, the court will consider all the circumstances of the case, including –
 - (a) whether there is a substantial imbalance between the financial position of the parties;
 - (b) whether the costs of determining the amount of the cap are likely to be proportionate to the overall costs of the litigation;
 - (c) the stage which the proceedings have reached; and
 - (d) the costs which have been incurred to date and the future costs.
- (7) A costs capping order, once made, will limit the costs recoverable by the party subject to the order unless a party successfully applies to vary the order. No such variation will be made unless –
 - (a) there has been a material and substantial change of circumstances since the date when the order was made; or
 - (b) there is some other compelling reason why a variation should be made.

44.19 Application for a costs capping order

- (1) An application for a costs capping order must be made on notice in accordance with Part 23.
- (2) The application notice must –
 - (a) set out –
 - (i) whether the costs capping order is in respect of the whole of the litigation or a particular issue which is ordered to be tried separately; and
 - (ii) why a costs capping order should be made; and
 - (b) be accompanied by an estimate of costs setting out –
 - (i) the costs (and disbursements) incurred by the applicant to date; and
 - (ii) the costs (and disbursements) which the applicant is likely to incur in the future conduct of the proceedings.
- (3) The court may give directions for the determination of the application and such directions may –
 - (a) direct any party to the proceedings –
 - (i) to file a schedule of costs in the form set out in the Costs Practice Direction;
 - (ii) to file written submissions on all or any part of the issues arising;
 - (b) fix the date and time estimate of the hearing of the application;

- (c) indicate whether the judge hearing the application will sit with an assessor at the hearing of the application; and
- (d) include any further directions as the court sees fit.

44.20 Application to vary a costs capping order

An application to vary a costs capping order must be made by application notice pursuant to Part 23.

ภาคผนวก ฉ

Title XVIII Fees and Costs, French Code of Civil Procedure

TITLE XVIII

FEES AND COSTS Articles 695 to 725-1

CHAPTER I

THE BURDEN OF COSTS Articles 695 to 700

Article 695

(Decree n° 78-62 of 20 January 1978, Articles 19-I and 19-II, Official Journal of 24 January 1978)

(Decree n° 2002-1436 of 3 December 2002, Article 27, Official Journal of 12 December 2002)

(Decree n° 2004-836 of 20 August 2004, Article 44, Official Journal of 22 August 2004, in force on 1 January 2005)

Costs pertaining to proceedings, processes and enforcement procedures will include:

1° The fees, taxes, government royalties or emoluments levied by the clerk's offices of courts or by the tax administration with the exception of fees, taxes and penalties which may be due on documents and titles produced in support of the claims of the parties;

2° Cost of translation of documents where the latter is rendered necessary by the law or international engagement

3° Allowance for witnesses;

4° Expert fees;

5° Fixed amount disbursements;

6° Emolument of public officers and public officers;

7° Cost of advocates to the extent that it is regulated including the closing speech dues;

8° Expenses paid due to the notification of a process abroad;

9° Cost of interpreting and translation rendered necessary by the inquiry orders to be carried out abroad at the request of courts pursuant to Council Regulation (EC) n°1206/2001 of 28 May 2001 on cooperation between courts of the Member States in the taking of evidence in civil and commercial matters.

Article 696

The legal cost will be borne by the losing party, unless the judge, by a reasoned decision, imposes the whole or part of it on another party.

Article 697

(Decree n° 76-714 of 29 July 1976, Article 3, Official Journal of 30 July 1976)

The advocates, avoués (solicitors) and bailiffs may be personally liable for the legal cost pertaining to the proceeding, process and enforcement procedures instituted outside the scope of their agency.

Article 698

(Decree n° 76-714 of 29 July 1976, Article 4, Official Journal of 30 July 1976)

The legal cost pertaining to unjustified proceeding, process and enforcement procedures will be borne by the representatives of the law who carried them out without prejudice to the damages that might be claimed. The same will apply to legal costs relating to proceeding, process and enforcement procedures that are null due to the fault of those representatives of the law.

Article 699

Advocates and avoués (solicitors) may, in matters where their representation is mandatory, request that the order to pay the legal costs gives them the right to get paid by the party ordered to pay the legal costs they had covered without having been received any interim payment. The party against whom the recovery is prosecuted may, however, deduct, by legal set-offs, the amount of his claim on legal costs.

Article 700

(Decree n° 76-714 of 29 July 1976, Article 5, Official Journal of 30 July 1976)

(Decree n° 91-1266 of 19 December 1991, Article 163, Official Journal of 20 December 1991 in force on 1 January 1992)

As provided for under I of Article 75 of the Act n° 91-647 of 10 July 1991, in all proceedings, the judge will order the party obliged to pay for legal costs or, in default, the losing party, to

pay to the other party the amount which he will fix on the basis of the sums outlaid but not included in the legal costs. The judge will take into consideration the rules of equity and the financial condition of the party ordered to pay. He may, even *sua sponte*, for reasons based on the same considerations, decide that there is no need for such order.

CHAPTER II

ASSESSMENT OF DISBURSEMENT TO BE RECOVERED BY THE CLERK'S OFFICE

Articles 701 to 703

Article 701

(Decree n° 78-62 of 20 January 1978, Article 20, Official Journal of 24 January 1978)

The legal costs provided under Article 695 (1° and 3°) will be quantified by the judgment ordering them or by a reference on the original by one of the judges of the court. Certified copies of the judgment may be delivered before the assessment is made.

Article 702

Where the amount of the assessed legal costs does not appear in the certified copy of the judgment, the clerk will deliver a writ of execution.

Article 703

(Decree n° 78-62 of 20 January 1978, Article 21, Official Journal of 24 January 1978)

The assessment may be challenged according to the procedure provided under Articles 708 to 718.

CHAPTER III

VERIFICATION AND RECOVERY OF LEGAL COSTS Articles 704 to 718

Article 704

(Decree n° 84-618 of 13 July 1984, Articles 7 and 31, Official Journal of 18 July 1984 amendment JORF of 18 August 1984, in force on 1 October 1984)

The parties may, in case of difficulty, without any formality, request the clerk of the competent court, by virtue of Article 52, to verify the amount of the legal cost stated under Article 695. It will be likewise where the representative of the law wishes to recover the legal costs; his request will enclose a detailed breakdown that he is bound to give to the parties in accordance with the set fee regulations. The breakdown will refer to any interim payment received.

Article 705

The clerk of the court will verify the amount of the legal costs after having made, if necessary, the required correction so that the account complies with the set fees. He will give or send by ordinary letter a certificate of verification to the interested person.

Article 706

(Decree n° 84-618 of 13 July 1984, Articles 8 and 31, Official Journal of 18 July 1984 amendment JORF of 18 August 1984, in force on 1 October 1984)

The moving party will notify the verified account to the opposing party, who may challenge it within a one-month time-limit. The notification will amount to acceptance of verified account by the moving party. Such notification must state the time-limit for the challenge and the manner in which it may be made and specify that in default of a challenge within the stated time-limit, the certificate of verification may be rendered enforceable.

Article 707

In the absence of a challenge by the opposing party within the time-limit, the moving party may request the verifying clerk to state this on the certificate of verification. Such a statement will amount to a writ of execution.

Article 708

(Decree n°84-618 of 13 July 1984, Articles 9 and 31, Official Journal of 18 July 1984 amendment JORF of 18 August 1984, in force on 1 October 1984)

The person who wishes to challenge the verification may himself submit, at any time, a request for an assessment order; he may also do so through his representative. The request will be made orally or in writing to the clerk's office of the court which has verified the account. It must contain the reasons thereof and the certificate of verification must be attached to it.

Article 709

(Decree n°84-618 of 13 July 1984, Articles 10 and 31, Official Journal of 18 July 1984 amendment JORF of 18 August 1984, in force on 1 October 1984)

The president of the court or the judge assigned thereto will give a ruling in the form of an order with respect to the verified account and all other relevant documents after having received the defendant's observations with respect to the challenge.

Article 710

The judge will rule upon the assessment request as well as on the other requests relating to the recovery of legal costs.

Article 711

The judge will make, even sua sponte, all required corrections so as to render the account in line with the set fees. He will state, if necessary, the sums already paid by way of interim payment.

Article 712

(Decree n°84-618 of 13 July 1984, Articles 11 and 31, Official Journal of 18 July 1984 amendment JORF of 18 August 1984, in force on 1 October 1984)

The judge has the right to refer the request, as it stands, to a court for a hearing the date of which he will fix. The clerk of the court will summon the parties at least fifteen days before (the hearing date).

Article 713

The clerk will imprint on the original of the assessment the order of enforcement. Where it is subject to appeal, the notification of the order will contain, under penalty of nullity:

1° the reference that the order will become enforceable if no review action is made within the time-limit and in the manner laid down under Articles 714 and 715;

2° the terms of Article 714 and 715.

Article 714

The assessment order rendered by the president of a court of first instance may be challenged by any interested person by way of review before the first president of the court of appeal. The time-limit for a review action is one month; it will not be extended due to remoteness. The time-limit for a review action and the exercise of the review action within the time-limit will not stay the enforcement (of the order).

Article 715

(Decree n°89-511 of 20 July 1989, Article 16, Official Journal of 25 July 1989 in force on 15 September 1989)

(Decree n°2004-836 of 20 August 2004, Article 52 I, Official Journal of 22 August 2004, in force on 1 January 2005)

The review action will be instituted by giving or sending to the clerk's office of the court of appeal a writing that exposes the grounds for the review. Under the penalty of inadmissibility of the review action, a copy of such writing must be transmitted simultaneously to all the parties to the main dispute.

Article 716

(Decree n°82-716 of 10 August 1982, Article 1, Official Journal of 17 August 1982)

The clerk of the court of appeal will summon the parties at least fifteen days before (the hearing date). The president or his delegate will hear them by way of an adversarial

proceeding. He will implement or will have implemented, if necessary, all useful investigations.

Article 717

The first president or his delegate has the right to refer the request as it stands to a court for a hearing the date of which he will specify.

Article 718

(Decree n°76-1236 of 28 December 1976, Article 17, Official Journal of 30 December 1976)

Notifications and subpoenas are sent by registered letter with the advice of delivery slip sought. Where the clerk of the court does that, they may be carried out by a simple notice if they are transmitted to the advocates or avoués.

CHAPTER IV

REQUESTS OR DISPUTES RELATING TO COSTS, EMOLUMENTS AND DISBURSEMENTS NOT INCLUDED IN THE LEGAL COSTS Articles 719 to 723

Article 719

(Decree n°84-618 of 13 July 1984, Articles 12 and 31, Official Journal of 18 July 1984 amendment JORF of 18 August 1984, in force on 1 October 1984)

Requests or disputes relating to costs, emoluments and disbursements, which are not included in the legal costs specified under Article 695 and instituted by or against representatives of the law and public officers and court officers, will be subject to the rules set out under Articles 704 to 718.

Article 720

(Decree n°84-618 of 13 July 1984, Articles 12 and 31, Official Journal of 18 July 1984 amendment JORF of 18 August 1984, in force on 1 October 1984)

Disputes relating to fees of representatives of the law or public officers or court officers in relation to which a mode of calculation has not been specified by a regulatory provision will remain subject to those special rules.

Article 721

(Decree n°84-618 of 13 July 1984, Articles 12 and 31, Official Journal of 18 July 1984 amendment JORF of 18 August 1984, in force on 1 October 1984)

In the case of Article 720, the judge will rule according to the nature and the extent of the activities of representatives of the law or public officer or legal officers, the difficulties they were faced with and the responsibility they undertook. He will state, if necessary, the amounts already paid as interim payment, expenses or fees.

Article 722

[Repealed]

Article 723

[Repealed]

CHAPTER V

DISPUTES RELATING TO THE REMUNERATION OF EXPERTS Articles 724 to 725

Article 724

(Decree n°76-1236 of 28 December 1976, Article 18, Official Journal of 30 December 1976)

(Decree n°85-1330 of 17 December 1985, Article 5, Official Journal of 18 December 1985 in force on 1 January 1986)

The decisions set out under Articles 255, 262 and 284 given by a judge of a court of first instance or the court of appeal may be challenged by a review action before the first president of the court of appeal in the manner provided for under Articles 714 (sub-article 2) and 715 and 718. If the decision has been given by the first president of the court of appeal, it may be modified under the same conditions by the latter. The time-limit will run against each of the parties as from the day the notification is made to him by the expert. The review and the time-limit to bringing the same will not stay the enforcement. The review action must, under penalty

of inadmissibility, be directed against all the parties and against the expert if it is not brought by the latter.

Article 725

(Decree n°76-1236 of 28 December 1976, Article 19, Official Journal of 30 December 1976)

(Decree n°85-1330 of 17 December 1985, Article 6, Official Journal of 18 December 1985 in force on 1 January 1986)

The notification must state, under penalty of nullity, the terms of the preceding Article as well as that of Articles 714 (sub-article 2) and 715.

CHAPTER VI

DISPUTES RELATING TO COSTS, EMOLUMENTS AND DISBURSEMENTS TO
CLERKS OF COMMERCIAL COURTS Article 725-1

Article 725-1

(Decree n°85-1330 of 17 December 1985, Article 7, Official Journal of 18 December 1985 in force on 1 January 1986)

As an exception to Article 704 to 708, actions and disputes relating to costs, emoluments and disbursements, included or not in the legal costs of clerks of commercial courts, will be brought directly before the president of the High Court in whose jurisdiction the clerk of the commercial court carries out his business without there being any need to establish first a certificate of verification.

ภาคผนวก ข

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(เรื่องเสร็จที่ 2/2548)

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๕๐๓/๗๐๖๖ ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คำขึ้นศาล คำสืบพยานหลักฐานนอกศาล คำป่วยการพยาน คำทนายความ คำใช้จ่ายในการดำเนินคดี และคำใช้จ่ายอื่นๆ) ที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา โดยให้แก้ไขเพิ่มเติมตามประเด็นอภิปรายของคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๗ (ฝ่ายกฎหมาย) และให้รับข้อสังเกตของสำนักงานอัยการสูงสุดเกี่ยวกับการแก้ไขถ้อยคำจาก “ข้อกำหนด” เป็น “ข้อบังคับ” ไปพิจารณาด้วย รวมทั้งให้รับข้อสังเกตของคณะกรรมการกลั่นกรองฯ เกี่ยวกับการพิจารณาปรับปรุงกฎหมายให้มีลักษณะเป็นการปฏิบัติในลักษณะต่างตอบแทนเพื่อให้ประเทศไทยสามารถฟ้องต่างประเทศ หากกฎหมายของประเทศนั้นบัญญัติให้ฟ้องประเทศไทยได้ และการศึกษาหลักการในเรื่องการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนในทางแพ่งในภาพรวมทั้งระบบ ไปพิจารณาแล้วนำเสนอรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) เพื่อพิจารณา

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เสนอให้คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งตรวจพิจารณา โดยมีผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (สำนักงานกิจการยุติธรรมและกรมบังคับคดี) ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด และผู้แทนสภาพทนายความเป็นผู้ชี้แจงรายละเอียด และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นสมควรจัดทำบันทึกประกอบร่างฯ ดังต่อไปนี้

๑. หลักการของร่างพระราชบัญญัติที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการไต่สวนของศาล การแต่งตั้งผู้ประนีประนอม รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของผู้ประนีประนอม และกำหนดให้ข้อกำหนดนั้นมีผลใช้บังคับต่อเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ร่างมาตรา ๓ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๐ ทวิ วรรคสาม)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การขอเลื่อนการนั่งพิจารณาและการพิจารณาคำขอเลื่อนการนั่งพิจารณา โดยกำหนดให้การขอเลื่อนคดีของคู่ความจะต้องมีเหตุจำเป็นอันมิอาจก้าวล่วงได้ และถ้าศาลไม่อนุญาตจะทำให้เสียความยุติธรรม (ร่างมาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๐)

(๓) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับค่าฤชาธรรมเนียมและอัตราค่าธรรมเนียมในตารางท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยแบ่งส่วนเรื่องค่าฤชาธรรมเนียมออกเป็น ๓ ส่วน คือ ส่วนที่ ๑ การกำหนดและการชำระค่าฤชาธรรมเนียม (มาตรา ๑๕๙ ถึงมาตรา ๑๕๕) ส่วนที่ ๒ การยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลและการตั้งทนายความให้คู่ความ (มาตรา ๑๕๕ ถึงมาตรา ๑๖๐) และส่วนที่ ๓ ความรับผิดชอบที่สุดในค่าฤชาธรรมเนียม (มาตรา ๑๖๑ มาตรา ๑๖๖ มาตรา ๑๖๙ และมาตรา ๑๖๙/๑ ถึงมาตรา ๑๖๙/๓) (ร่างมาตรา ๗ ร่างมาตรา ๘ ร่างมาตรา ๙ ร่างมาตรา ๑๐ ร่างมาตรา ๑๖ ร่างมาตรา ๑๗ ร่างมาตรา ๑๘ และร่างมาตรา ๑๙) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

(๓.๑) กำหนดความหมายของค่าฤชาธรรมเนียม โดยให้รวมถึงค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีด้วย และกำหนดให้คู่ความเสียค่าขึ้นศาลเมื่อยื่นฟ้อง นอกจากนี้ กำหนดให้ประธานศาลฎีกาออกข้อบังคับกำหนดวิธีการชำระค่าธรรมเนียมศาลได้ (ร่างมาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕๙)

(๓.๒) กำหนดให้ศาลมีดุลพินิจในการกำหนดระยะเวลาการชำระค่าขึ้นศาลที่เพิ่มขึ้นและมีคำสั่งคืนค่าขึ้นศาลบางส่วน ในกรณีที่มีการทิ้งฟ้องหรือศาลสั่งจำหน่ายคดีในกรณีอื่น และในกรณีที่ศาลพิพากษาตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ (ร่างมาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕๐ และมาตรา ๑๕๑ และร่างมาตรา ๑๖ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๑๘ วรรคสอง)

(๓.๓) กำหนดให้คู่ความที่ดำเนินกระบวนการพิจารณาในเรื่องใดมีหน้าที่ชำระค่าธรรมเนียมในการดำเนินกระบวนการพิจารณาในเรื่องนั้น เว้นแต่ค่าขึ้นศาล และกำหนดสภาพบังคับในกรณีที่ผู้มีหน้าที่ต้องชำระไม่ชำระภายในกำหนดเวลา (ร่างมาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕๒)

(๓.๔) กำหนดความหมายของค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดี และกำหนดให้เจ้าหน้าที่ขอบังคับคดีหรือเจ้าหน้าที่ผู้เข้าดำเนินการบังคับคดีต่อไปเป็นผู้ชำระค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดี (ร่างมาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕๓)

(๓.๕) กำหนดให้การชำระค่าฤชาธรรมเนียมและค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีเป็นไปตามวิธีการที่บัญญัติไว้ในหมวด ๓ ค่าฤชาธรรมเนียม และอัตราที่ระบุไว้ในตารางท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ร่างมาตรา ๗ เพิ่มมาตรา ๑๕๓/๑)

(๓.๖) กำหนดให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาวางเงินค่าใช้จ่ายในการบังคับคดีได้ตามจำนวนที่เห็นว่าจำเป็น และขยายระยะเวลาในการที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาซึ่งไม่พอใจคำสั่งของเจ้าพนักงานบังคับคดีจะยื่นคำร้องต่อศาลเป็นภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง (ร่างมาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕๔)

(๓.๗) แก้ไขหลักการเรื่องการขอฟ้องหรือต่อสู้คดีอย่างคนอนาถา โดยกำหนดให้คู่ความซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาที่มีสิทธิยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล และกำหนดให้ศาลแต่งตั้งเจ้าพนักงานศาลเพื่อทำการไต่สวนแล้วทำความเห็นเสนอต่อศาล ซึ่งศาลจะมีคำสั่งอนุญาตได้ก็ต่อเมื่อเป็นที่เชื่อได้ว่าผู้ร้องไม่มีทรัพย์สินพอจะเสียค่าธรรมเนียมศาล หรือหากผู้ร้องไม่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลจะได้รับความเดือดร้อนเกินสมควร และในกรณีที่ผู้ร้องเป็นโจทก์หรือผู้อุทธรณ์หรือผู้ฎีกา การฟ้องร้องหรืออุทธรณ์หรือฎีกานั้นจะต้องมีเหตุผลอันสมควร นอกจากนี้ยังกำหนดให้ศาลมีอำนาจตั้งทนายความให้แก่คู่ความที่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลที่ร้องขอให้ศาลจัดหาทนายความให้ (ร่างมาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕๕ ถึงมาตรา ๑๖๐ และเพิ่มมาตรา ๑๕๖/๑) พร้อมทั้งแก้ไขบทบัญญัติมาตราที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกัน (ร่างมาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๑ (๒) และร่างมาตรา ๖ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๓ ตรี)

(๓.๘) แก้ไขข้อส่วนที่ ๒ ความรับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียม เป็น “ส่วนที่ ๓ ความรับผิดชอบที่สุดในค่าฤชาธรรมเนียม” และแก้ไขบทบัญญัติมาตราที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกัน (ร่างมาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมข้อส่วนที่ ๒ และมาตรา ๑๖๑)

(๓.๙) กำหนดให้คู่ความที่ทำให้ต้องเสียค่าฤชาธรรมเนียมในกระบวนการพิจารณาใดๆ ที่มีลักษณะประวิงคดี เป็นผู้รับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียมในการดำเนินกระบวนการพิจารณานั้น (ร่างมาตรา ๘ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๖๖)

(๓.๑๐) กำหนดให้ศาลหรือบุคคลอื่นซึ่งมิใช่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาอาจบังคับเอาแก่ทรัพย์สินของผู้ที่ค้างชำระค่าฤชาธรรมเนียมเสมือนหนึ่งเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา โดยไม่ต้องฟ้องเป็นคดีใหม่ (ร่างมาตรา ๑๐ เพิ่มมาตรา ๑๖๙/๑)

(๓.๑๑) กำหนดตัวผู้รับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดี และกำหนดวิธีการในการบังคับชำระค่าฤชาธรรมเนียมดังกล่าว (ร่างมาตรา ๑๐ เพิ่มมาตรา ๑๖๙/๒)

(๓.๑๒) กำหนดให้คู่ความที่ทำให้ต้องเสียค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีโดยไม่จำเป็น หรือมีลักษณะประวิงการบังคับคดี หรือที่ต้องดำเนินไปเพราะความผิดหรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือเพราะความไม่สุจริต เป็นผู้รับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียมดังกล่าว (ร่างมาตรา ๑๐ เพิ่มมาตรา ๑๖๙/๓)

(๓.๑๓) แก้ไขเพิ่มเติมอัตราค่าฤชาธรรมเนียมในตารางท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ร่างมาตรา ๑๗ แก้ไขเพิ่มเติมตาราง ๑ ตาราง ๒ ตาราง ๓ และตาราง ๔ ร่างมาตรา ๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมตาราง ๖ และร่างมาตรา ๑๙ เพิ่มตาราง ๗)

(๔) แก้ไขเพิ่มเติมอัตราค่าขึ้นศาลในคดีมโนสำเนา (ร่างมาตรา ๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๙๐ จัดว่า วรรคหนึ่ง)

(๕) แก้ไขเพิ่มเติมการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีมโนสำเนาให้ชัดเจนขึ้น (ร่างมาตรา ๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๙๓ ร่างมาตรา ๑๓ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๙๓ ทวิ และร่างมาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๙๓ ตรี)

(๖) แก้ไขเพิ่มเติมการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีสามัญซึ่งฟ้องขอให้ชำระเงิน
แน่นอนตามตัวเงินหรือตามสัญญาเป็นหนังสือ ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับคดีมโนสารี
(ร่างมาตรา ๑๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๙๖)

๒. ความเห็นของคณะกรรมการกลั่นกรองฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ข้อสังเกตขั้นต้น

คณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๗ มีประเด็น
อภิปรายดังนี้

(๑) ควรให้คิดค่าฤชาธรรมเนียมตามระบบเดิมคือคงอัตราค่าฤชาธรรมเนียม
ชั้นสูงในแต่ละประเภทไว้ โดยปรับปรุงอัตราค่าฤชาธรรมเนียมแต่ละประเภทให้เหมาะสมกับ
สถานการณ์ปัจจุบัน เนื่องจากการคำนวณค่าขึ้นศาลในระบบใหม่ตามร่างของสำนักงานศาล
ยุติธรรมค่อนข้างยุ่งยากและบุคคลทั่วไปไม่สามารถคิดค่าธรรมเนียมเองได้ ต้องให้เจ้าหน้าที่ศาล
เป็นผู้คิด (ข้อ ๒)

(๒) ควรตัดหลักการในเรื่องการกำหนดให้ศาลจัดหาทนายความให้กับคู่ความ
และจ่ายเงินรางวัลแก่ทนายความตามร่างมาตรา ๑๕๖/๑ วรรคสี่ และร่างมาตรา ๑๕๘ วรรคสอง
ออก เนื่องจากวัตถุประสงค์ในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีแพ่งต่างจาก
คดีอาญา เพราะในคดีอาญาเป็นเรื่องที่กระทบถึงสิทธิและเสรีภาพของบุคคล แต่ในคดีแพ่งความ
รุนแรงและผลกระทบดังกล่าวจะน้อยกว่า และการให้ความช่วยเหลือดังกล่าวอาจมีผลกระทบถึง
งบประมาณเพราะต้องให้ความช่วยเหลือทั้งฝ่ายโจทก์และจำเลย นอกจากนี้ ยังเป็นการให้ความ
ช่วยเหลือแก่เฉพาะผู้ยากจนเท่านั้น ไม่ได้คำนึงถึงความเป็นธรรมทั้งระบบ อีกทั้งในปัจจุบันรัฐได้
ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนในรูปแบบต่างๆ อยู่แล้ว (ข้อ ๓)

(๓) ควรแก้ไขบทบัญญัติในเรื่องการยื่นเอกสารต่อศาล เพื่อให้คู่ความสามารถ
ยื่นเอกสารต่อศาลที่คู่ความมีภูมิลำเนาหรือศาลอื่นได้ เนื่องจากปัจจุบันการดำเนินกระบวนการ
พิจารณาคดีในส่วนที่เกี่ยวกับการยื่นเอกสารต่างๆ ต่อศาล ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ
แพ่งกำหนดให้ยื่นเอกสารต่างๆ ต่อศาลที่รับฟ้องคดีเท่านั้น จึงเป็นภาระแก่คู่ความที่จะต้อง
เดินทางและต้องเสียค่าใช้จ่าย (ข้อ ๔)

(๔) ในการขอยกเว้นค่าธรรมเนียมดำเนินการตามร่างมาตรา ๑๕๕ ที่ได้
กำหนดให้คู่ความซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาเป็นผู้มีสิทธิขอยกเว้นได้นั้น หากจะขยายไปถึงนิติบุคคล
เช่น มูลนิธิที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสาธารณประโยชน์ให้ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลด้วย
จะกระทบระบบและแนวคิดโดยรวม และในกรณีดังกล่าวรัฐสามารถแก้ไขเยียวยาโดยวิธีการอื่นได้
อยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดให้ขยายไปถึงนิติบุคคลด้วย (ข้อ ๕)

สำนักงานอัยการสูงสุด มีข้อสังเกตดังนี้

(๑) ร่างมาตรา ๒๐/๑ วรรคท้าย และมาตรา ๑๕๖ วรรคสาม ตอนท้าย
ควรใช้ถ้อยคำว่า “ข้อบังคับ” แทนคำว่า “ข้อกำหนด” เพื่อให้สอดคล้องกับถ้อยคำในมาตรา ๖
แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พ.ศ. ๒๔๗๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม

โดยพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ ที่บัญญัติให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกข้อบังคับ

(๒) ร่างมาตรา ๑๕๕ ที่กำหนดให้เฉพาะบุคคลธรรมดาเท่านั้นมีสิทธิที่จะร้องขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลได้นั้น เนื่องจากยังมีนิติบุคคลบางประเภท เช่น มูลนิธิต่าง ๆ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสาธารณประโยชน์ ซึ่งอาจต้องดำเนินคดีหรือแก้ต่างคดีที่ถูกฟ้องร้อง หากเป็นมูลนิธิที่ยากจนก็อาจจะได้รับความเดือดร้อนเพราะตามกฎหมายมูลนิธิมีสิทธิเพียงจะนำดอกเบียของเงินต้นไปใช้จ่ายในกิจการต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ โดยไม่สามารถจะนำเงินต้นมาใช้จ่ายอย่างอื่นได้ จึงควรให้สิทธิแก่มูลนิธิที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสาธารณประโยชน์ที่ยากจนมีสิทธิขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลได้ด้วย

๒.๒ ความเห็นในชั้นที่สุด

คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวแล้ว มิได้แก้ไขเรื่องการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการยื่นเอกสารต่อศาล และการขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล ตามประเด็นอภิปรายของคณะกรรมการกลั่นกรองฯ ข้อ ๒ ข้อ ๔ และข้อ ๕ และการใช้ถ้อยคำว่า “ข้อบังคับ” ตามข้อสังเกตของสำนักงานอัยการสูงสุด รายละเอียดปรากฏตามข้อ ๓.

๓. สาระสำคัญของร่างกฎหมายที่ผ่านการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เสนอให้คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งตรวจพิจารณา สรุปการตรวจพิจารณาแก้ไขได้ดังนี้

(๑) กรณีแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๐ ได้ตัดความในวรรคห้า ที่กำหนดให้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาค่าขอเลื่อนคดี และการกำหนดค่าป่วยการพยานและค่าใช้จ่ายให้เป็นไปตามระเบียบราชการฝ่ายตุลาการของศาลยุติธรรม ออก เนื่องจากประธานศาลฎีกามีอำนาจออกระเบียบในเรื่องดังกล่าวได้ตามมาตรา ๕ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรมและกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม รวมทั้งมีอำนาจออกข้อบังคับตามมาตรา ๖ (๑) แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พุทธศักราช ๒๔๗๗ อยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดไว้อีก (ร่างมาตรา ๖)

(๒) กรณีการแบ่งส่วนของบทบัญญัติเรื่องค่าธรรมเนียม ได้แก้ไขให้เป็น ๒ ส่วน ตามที่กำหนดไว้แต่เดิม โดยนำส่วนที่ ๒ การยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล และการตั้งทนายความให้คู่ความ (มาตรา ๑๕๕ ถึงมาตรา ๑๖๐) มารวมไว้ในส่วนที่ ๑ การกำหนดและการชำระค่าธรรมเนียม และแก้ไขส่วนที่ ๓ เป็น ส่วนที่ ๒ ความรับผิดชอบที่สุดในค่าธรรมเนียม (มาตรา ๑๖๑ ถึงมาตรา ๑๖๔/๓) (ร่างมาตรา ๔)

(๓) กรณีแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔๔ ได้แก้ไขถ้อยคำว่า “ข้อบังคับ” ในวรรคสาม เป็น “ข้อกำหนด” เพื่อให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนดเกี่ยวกับวิธีการชำระค่าธรรมเนียมศาลได้ ซึ่งจะทำได้โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม

ตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งฯ ทั้งนี้ เพื่อความสะดวกในทางปฏิบัติ (ร่างมาตรา ๘)

(๔) กรณีแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕๑ ได้แก้ไขความในวรรคสอง โดยกำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งคืนค่าขึ้นศาลในกรณีที่คดีได้เสร็จเด็ดขาดลงโดยการพิพากษาตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการด้วย (ร่างมาตรา ๘)

(๕) กรณีแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕๓ ได้เพิ่มความเป็นวรรคสามว่า ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีออกไปรับให้แก่ผู้ชำระค่าธรรมเนียมในการบังคับคดี และตัดความในวรรคสี่ของร่างสำนักงานศาลยุติธรรม ที่กำหนดให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นผู้ชำระค่าธรรมเนียมยึดและอายัดทรัพย์สินแล้วไม่มีการขายหรือจำหน่าย ในกรณีที่มีการถอนการบังคับคดีตามมาตรา ๒๙๕ (๑) ออก เนื่องจากมาตรา ๒๙๕ (๑) ก็ได้กำหนดไว้แล้วว่าให้มีการถอนการบังคับคดีเมื่อลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้วางเงินต่อศาลหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นจำนวนพอชำระหนี้ตามคำพิพากษา พร้อมทั้งค่าฤชาธรรมเนียมแห่งคดี หรือค่าธรรมเนียมในการบังคับคดี หรือได้หาประกันมาให้จนเป็นที่พอใจของศาล (ร่างมาตรา ๘)

(๖) กรณีแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕๕ ซึ่งคณะกรรมการกลั่นกรองฯ เห็นว่าไม่ควรให้ขยายไปถึงนิติบุคคล นั้น คณะกรรมการฯ เห็นด้วยกับข้อสังเกตของสำนักงานอัยการสูงสุด จึงได้ตัดถ้อยคำว่า “ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา” ในร่างมาตราดังกล่าวออก ซึ่งการกำหนดไว้เช่นนี้ไม่น่าจะมีปัญหา เพราะการที่คู่ความจะได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมหรือไม่ ก็ต้องมีการไต่สวนพยานหลักฐานและมีคำสั่งของศาลเสียก่อน (ร่างมาตรา ๘)

(๗) กรณีเพิ่มมาตรา ๑๕๖/๑ ได้ตัดหลักการในเรื่องการตั้งทนายความให้แก่คู่ความ ออก ทั้งนี้ เป็นไปตามมติของคณะรัฐมนตรี และได้ตัดความในร่างมาตรา ๑๕๘ วรรคสอง ออก เพื่อให้สอดคล้องกัน (ร่างมาตรา ๘)

(๘) กรณีเพิ่มมาตรา ๑๖๙/๑ ได้แก้ไขให้ครอบคลุมถึงเจ้าพนักงานบังคับคดีที่จะสามารถบังคับเอาแก่ทรัพย์สินของบุคคลซึ่งค้างชำระค่าฤชาธรรมเนียม โดยไม่ต้องฟ้องเป็นคดีใหม่ และกำหนดให้การบังคับคดีในกรณีดังกล่าวได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีทั้งปวง (ร่างมาตรา ๑๒)

(๙) กรณีเพิ่มเติมมาตรา ๑๖๙/๒ ได้แก้ไขความในวรรคสี่โดยกำหนดให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาผู้ขอยึดหรืออายัดทรัพย์สินเป็นผู้รับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดี ในกรณีที่มีการถอนการบังคับคดีนอกจากกรณีตามมาตรา ๒๙๕ (๑) (ร่างมาตรา ๑๒)

(๑๐) กรณีแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๙๓ ทวิ ได้กำหนดให้นำความในมาตรา ๑๙๓ เบญจ มาใช้บังคับด้วย ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้สืบพยาน เพื่อให้ครบขั้นตอนของการดำเนินการ (ร่างมาตรา ๑๕)

(๑๑) ได้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๙๕ ด้วย โดยแก้ไขถ้อยคำจาก “บททั่วไปแห่งประมวลกฎหมายนี้และบทบัญญัติในคดีสามัญ” เป็น “บทบัญญัติอื่นในประมวลกฎหมายนี้” เพื่อให้ชัดเจนขึ้น (ร่างมาตรา ๑๖)

(๑๒) ได้ตัดกรณีแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๑๘ วรรคสอง (ร่างมาตรา ๑๖ ของสำนักงานศาลยุติธรรม) ออก และนำหลักการคืนคำขึ้นศาลกรณีที่ศาลพิพากษาตามคำชี้ขาดของ อนุญาโตตุลาการไปกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๑๕๑

(๑๓) ได้แก้ไขอัตราค่าธรรมเนียมศาลตามตาราง ๑ ตาราง ๒ ตาราง ๓ ตาราง ๖ และตาราง ๗ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา ๑๘ ร่างมาตรา ๑๙ และร่างมาตรา ๒๐) ทั้งนี้ คณะกรรมการฯ มิได้แก้ไขอัตราค่าธรรมเนียมศาลในตาราง ๑ ตามประเด็นการอภิปรายของ คณะกรรมการกลั่นกรองฯ ที่เห็นควรให้คงอัตราค่าธรรมเนียมชั้นสูงในแต่ละประเภทไว้ และ ปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมแต่ละประเภทให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน เนื่องจากสำนักงาน ศาลยุติธรรมยังคงยืนยันตามร่างเดิม โดยมีเหตุผลเพื่อป้องกันปัญหาการฟ้องคดีโดยไม่สุจริต

(๑๔) ได้เพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรารักษากฎการ เนื่องจากมีการกำหนดบทเฉพาะกาล ในร่างมาตรา ๒๑ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามแบบการร่างกฎหมาย (ร่างมาตรา ๒๒)

นอกจากนี้ ได้แก้ไขถ้อยคำในบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างฯ และ ร่างพระราชบัญญัติฯ ให้ถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น

สำหรับข้อสังเกตของสำนักงานอัยการสูงสุดที่เห็นควรแก้ไขถ้อยคำว่า “ข้อกำหนด” เป็น “ข้อบังคับ” นั้น จากการตรวจสอบกฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งและวิधिพิจารณาคดีของศาล ชำนัญพิเศษต่างๆ ปรากฏว่า ในกรณีที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาจะกำหนดให้ออกเป็น “ข้อกำหนด” หากเป็นเรื่องเกี่ยวกับงานธุรการ ก็จะออกเป็น “ข้อบังคับ” คณะกรรมการฯ จึง มิได้แก้ไขถ้อยคำดังกล่าวตามข้อสังเกตของสำนักงานอัยการสูงสุดแต่อย่างใด

สำหรับประเด็นการอภิปรายของคณะกรรมการกลั่นกรองฯ ที่ให้แก้ไขบทบัญญัติ ในเรื่องการยื่นเอกสารต่อศาล เพื่อให้คู่ความสามารถยื่นเอกสารต่อศาลที่คู่ความมิภูมิลำเนาหรือ ศาลอื่นได้ นั้น คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า หากกำหนดให้คู่ความสามารถยื่นเอกสาร ต่อศาลที่คู่ความมิภูมิลำเนาหรือศาลอื่นได้อาจก่อให้เกิดปัญหาหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จะทำให้การพิจารณาคดีล่าช้า ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดส่งเอกสารไปยังศาลที่พิจารณาคดีนั้น และเอกสารอาจสูญหายได้ ประกอบกับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิधिพิจารณาความ แพ่ง มาตรา ๑๐ ก็ได้กำหนดไว้แล้วว่า ถ้าไม่อาจดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลชั้นต้นที่มีเขต อำนาจเหนือคดีนั้นได้โดยเหตุสุดวิสัย คู่ความฝ่ายที่เสียหายหรืออาจเสียหายเพราะการนั้นจะยื่น คำขอฝ่ายเดียวโดยทำเป็นคำร้องต่อศาลชั้นต้นซึ่งตนมิภูมิลำเนาหรืออยู่ในเขตศาลในขณะนั้นก็ได้ คณะกรรมการฯ จึงมิได้แก้ไขบทบัญญัติในเรื่องดังกล่าว

ส่วนมติของคณะรัฐมนตรีที่รับข้อสังเกตของคณะกรรมการกลั่นกรองฯ ที่เห็นควรพิจารณาปรับปรุงกฎหมายให้มีลักษณะเป็นการปฏิบัติในลักษณะต่างตอบแทนเพื่อให้ ประเทศไทยสามารถฟ้องต่างประเทศได้ และควรจะต้องมีการศึกษาเรื่องการที่รัฐจะให้ความ ช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนในทางแพ่งในภาพรวมทั้งระบบ โดยให้น่าเสนอรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) เพื่อพิจารณา นั้น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา จะได้ดำเนินการใน โอกาสต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มกราคม ๒๕๔๘

ภาคผนวก ซ

การให้ความช่วยเหลือด้านทุนความโดยองค์กรให้ความช่วยเหลือ
ทางกฎหมาย

ภาคผนวก ข

การให้ความช่วยเหลือด้านทนายความโดยองค์กรให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย

การให้ความช่วยเหลือทางการเงินในการดำเนินคดีในศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งนั้น มีขอบเขตจำกัดเฉพาะการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล ไม่รวมถึงการช่วยเหลือค่าทนายความหรือช่วยจัดหาทนายความให้แต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม ในการช่วยเหลือด้านทนายความจะมีองค์กรให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายหลายแห่ง ทั้งที่เป็นองค์กรเอกชน องค์กรของรัฐ หรือองค์กรมหาชนที่รัฐให้การสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือในเรื่องดังกล่าว ซึ่งองค์กรให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่สำคัญ ได้แก่ สภาทนายความ สำนักงานคุ้มครองสิทธิ และช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน สำนักงานอัยการสูงสุด และสำนักงานช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา¹

1. สภาทนายความ

1) บุคคลที่มีสิทธิขอรับความช่วยเหลือ

ประชาชนผู้มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายต้องเป็นผู้ยากไร้และไม่ได้รับความเป็นธรรมเท่านั้น² การพิจารณาว่าบุคคลนั้นยากไร้หรือไม่จะดูจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏว่าบุคคลนั้นไม่สามารถหาหรือจัดจ้างทนายความเป็นการส่วนตัวได้ ส่วนในเรื่องไม่ได้รับความเป็นธรรมนั้น จะให้ความช่วยเหลือทั้งที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากหน่วยงานของรัฐและเอกชน อย่างไรก็ตาม สภาทนายความมักให้ความช่วยเหลือเฉพาะคดีที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานครและคดีที่มีความสำคัญ เช่น คดีที่มีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนเท่านั้น

2) วิธีการขอรับความช่วยเหลือ

ประชาชนผู้ประสงค์จะขอรับความช่วยเหลืออาจติดต่อขอรับความช่วยเหลือด้วยตนเองหรือยื่นคำร้องเป็นหนังสือไปที่สภาทนายความหรือตัวแทนสภาทนายความในแต่ละจังหวัด

¹ โปรดดู อนุสรณ์ ใจหาญ, ขาดิชา ยะเชษฐสุนทร และผ่องศรี เวสราธิ, โครงการศึกษาและพัฒนาเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน : รายงานการศึกษาวิจัยฉบับสมบูรณ์, (กรุงเทพมหานคร : กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ, 2549), น.17-30.

² มาตรา 78 แห่งพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528

3) ขอบเขตการให้ความช่วยเหลือ

การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนผู้ขอรับความช่วยเหลือจะรวมถึงการจัดหาทนายความว่าต่างแก่ต่างคดีให้³ โดยประชาชนไม่ต้องเสียค่าทนายความหรือค่าใช้จ่ายใด ๆ ให้แก่ทนายความผู้ดำเนินการทั้งสิ้น⁴ อย่างไรก็ตาม การช่วยเหลือจะไม่ครอบคลุมถึงการให้ความช่วยเหลือค่าขึ้นศาลและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีประการอื่นด้วย

4) บุคลากรที่ให้ความช่วยเหลือ

ก. บุคลากร

ทนายความที่ให้ความช่วยเหลือต้องได้รับใบอนุญาตให้เป็นทนายความตามพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528 และเมื่อทนายความคนใดได้สมัครเป็นทนายความอาสาแล้วจะมีการขึ้นทะเบียนประวัติและจะเข้ามาทำงานเป็นเวร โดยว่าความอย่างน้อยเดือนละ 1 คดี

ข. ค่าตอบแทน

ทนายความอาสาจะไม่ได้รับเงินเดือนประจำ แต่ได้รับค่าตอบแทนตามข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยการเก็บรักษาและการเบิกจ่ายเงินกองทุนช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย พ.ศ. 2530 โดยในกรณีว่าความที่ศาลแพ่งจะได้รับค่าตอบแทนครั้งละ 100 บาท ถ้าว่าความที่ศาลแขวงพระนครเหนือ ศาลแขวงพระนครใต้ ศาลแพ่งธนบุรี หรือศาลแขวงธนบุรีจะได้รับค่าตอบแทนครั้งละ 200 บาท⁵ และการจ่ายเงินให้แก่ทนายความอาสาในกรณีอื่นนอกจากนี้ ให้พิจารณาอนุมัติจ่ายได้ตามความจำเป็นและความเหมาะสม แต่ต้องไม่เกินกว่าครั้งละ 500 บาท⁶

³ มาตรา 79 แห่งพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528

⁴ ข้อ 16 แห่งข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย พ.ศ. 2529

⁵ ข้อ 11 แห่งข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยการเก็บรักษาและการเบิกจ่ายเงินกองทุนช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย พ.ศ. 2530

⁶ ข้อ 12 แห่งข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยการเก็บรักษาและการเบิกจ่ายเงินกองทุนช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย พ.ศ. 2530

5) งบประมาณ

สภาพนายความได้จัดตั้งกองทุนช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายขึ้นเพื่อนำมาใช้เป็นค่าตอบแทนแก่นายความอาสาและค่าใช้จ่ายในการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนประการอื่น โดยกองทุนนี้มีแหล่งที่มาจากเงินที่สภาพนายความจัดสรรให้เป็นประจำปี เงินอุดหนุนจากรัฐบาล ทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ และดอกผลของเงินที่กล่าวข้างต้น⁷

2. สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน สำนักงานอัยการสูงสุด

1) บุคคลที่มีสิทธิขอรับความช่วยเหลือ

บุคคลที่มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือในทางอรรถคดี สำหรับกรณีที่เป็นคดีแพ่งต้องเป็นผู้ยากจนซึ่งได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย เนื่องจากไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือเป็นคดีที่มีเหตุผลอันสมควรให้ความช่วยเหลือ⁸

นอกจากนี้ สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนได้กำหนดเรื่องที่มีให้รับดำเนินการให้ความช่วยเหลือไว้หลายประการ เช่น เรื่องที่เคยพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่อาจรับความช่วยเหลือได้และสั่งยุติการช่วยเหลือแล้ว เรื่องที่คู่กรณีเคยประนีประนอมยอมความกันโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคดีที่ผู้ขอรับความช่วยเหลือเคยว่าจ้างทนายความหรือมีทนายความหรือมีหน่วยงานอื่นให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายอยู่แล้ว เป็นต้น⁹

2) วิธีการขอรับความช่วยเหลือ

ในการขอรับความช่วยเหลือให้ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนเสียหายโดยตรงเป็นผู้มายื่นคำขอโดยห้ามมิให้ร้องขอแทนกัน เว้นแต่กรณีจำเป็นหรือกรณีเร่งด่วน โดยสามารถร้องขอโดยตรงที่สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน (ส่วนกลาง) หรือ

⁷ มาตรา 77 แห่งพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528

⁸ ข้อ 30 แห่งระเบียบกรมอัยการว่าด้วยการช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน พ.ศ. 2533

⁹ ข้อ 19 แห่งระเบียบกรมอัยการว่าด้วยการช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน พ.ศ. 2533

สำนักงานอัยการจังหวัดทุกแห่งทั่วราชอาณาจักร¹⁰ หรืออาจขอรับความช่วยเหลือผ่านส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่น และส่วนราชการหรือหน่วยงานนั้นได้ส่งเรื่องขอความช่วยเหลือมาให้สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนเพื่อช่วยดำเนินการให้ความช่วยเหลือ¹¹

3) ขอบเขตการให้ความช่วยเหลือ

ประชาชนที่ขอรับความช่วยเหลือจะไม่ต้องเสียค่าทนายความ แต่ต้องรับผิดชอบค่าฤชาธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีประการอื่นทั้งสิ้น แต่หากเป็นกรณีที่เชื่อได้ว่าผู้ขอรับความช่วยเหลือไม่มีทรัพย์สินเพียงพอที่จะชำระค่าธรรมเนียมศาล ให้ทนายความอาสายื่นคำร้องขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล หากศาลมีคำสั่งไม่อนุญาตหรือยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลเพียงบางส่วนและผู้ขอรับความช่วยเหลือร้องขอ ให้หัวหน้าพนักงานอัยการทำบันทึกต่ออัยการพิเศษฝ่ายช่วยเหลือทางกฎหมายเพื่อขอเบิกเงินช่วยเหลือจากทางราชการหรือมูลนิธิช่วยเหลือทางกฎหมายทั้งหมดหรือบางส่วนได้¹²

4) บุคลากรที่ให้ความช่วยเหลือ

ก. บุคลากร

ในการให้บริการทางคดีของสำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน จะมีทนายความอาสาเป็นผู้รับว่าความแก้ต่างคดี โดยมีนิติกรและเจ้าหน้าที่คอยให้ความช่วยเหลือและมีทนายความอาวุโส ซึ่งเป็นทนายความที่มีประสบการณ์สูงคอยให้คำปรึกษาแนะนำแก่ทนายความอาสาอีกด้วย หากเรื่องใดมีความสลับซับซ้อน ทนายความอาสาจะขอคำแนะนำจากพนักงานอัยการ ทั้งนี้ ในทุกกรณีที่ให้ความช่วยเหลือจะมีหัวหน้าพนักงานอัยการเป็นผู้ควบคุมดูแลการดำเนินงานอีกชั้นหนึ่ง

¹⁰ ข้อ 8 แห่งระเบียบกรมอัยการว่าด้วยการช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน พ.ศ. 2533

¹¹ ข้อ 9 วรรคสอง แห่งระเบียบกรมอัยการว่าด้วยการช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน พ.ศ. 2533

¹² ข้อ 37 แห่งระเบียบกรมอัยการว่าด้วยการช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน พ.ศ. 2533

ข. ค่าตอบแทน

ทนายความอาสาจะไม่ได้รับเงินเดือนประจำ โดยจะได้รับค่าตอบแทนจากทางราชการในการดำเนินคดีแต่ละครั้ง ซึ่งค่าตอบแทนในการว่าความมีอัตรา 600 บาทต่อวัน กรณีเดินทางไปต่างจังหวัดจะได้รับค่าตอบแทนวันละ 1,200 บาท พร้อมทั้งค่าเดินทาง

5) งบประมาณ

งบประมาณส่วนใหญ่ของสำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนที่ใช้ในการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนจะมาจากงบประมาณของรัฐที่จัดสรรให้แก่สำนักงานอัยการสูงสุด

3. สำนักงานช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

1) บุคคลที่มีสิทธิขอรับความช่วยเหลือ

บุคคลที่มีสิทธิขอรับความช่วยเหลือต้องเป็นผู้มีส่วนได้เสียและมีฐานะยากจน ไม่มีความประพฤติเสียหายและเสื่อมเสียต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน โดยผู้นั้นร้องขอโดยสุจริต และเป็นกรณีที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม อีกทั้งรูปคดีทั้งข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงสามารถให้ความช่วยเหลือได้¹³

2) วิธีการขอรับความช่วยเหลือ

ผู้ขอรับความช่วยเหลืออาจติดต่อขอรับความช่วยเหลือด้วยตนเองหรือยื่นคำร้องเป็นหนังสือไปที่สำนักงานช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา โดยผู้ขอรับความช่วยเหลือต้องแจ้งข้อเท็จจริงหรือปัญหาต่าง ๆ ที่ต้องการขอความช่วยเหลือรวมทั้งตอบข้อซักถามใด ๆ ต่อทนายความอาสาหรือนิติกรของสำนักงานด้วยความสุจริตและตามความเป็นจริง

3) ขอบเขตการให้ความช่วยเหลือ

ผู้ขอรับความช่วยเหลือจะได้รับความช่วยเหลือจากทนายความในการดำเนินคดี โดยไม่ต้องเสียค่าทนายความหรือค่าใช้จ่ายในการได้รับความช่วยเหลือประการใดทั้งสิ้น เว้นแต่ค่าฤชาธรรมเนียมที่จะต้องชำระให้แก่ศาลหรือทางราชการ¹⁴

¹³ ข้อ 7 แห่งระเบียบเนติบัณฑิตยสภาว่าด้วยการจัดระเบียบสำนักงานช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา พ.ศ. 2541

¹⁴ ข้อ 6 แห่งระเบียบเนติบัณฑิตยสภาว่าด้วยการจัดระเบียบสำนักงานช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา พ.ศ. 2541

4) บุคลากรที่ให้ความช่วยเหลือ

ก. บุคลากร

สำนักงานช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภาได้จัดให้มีทนายความอาสาหรือนิติกร คอยปฏิบัติหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือทางคดีให้แก่ประชาชน¹⁵

ข. ค่าตอบแทน

การปฏิบัติหน้าที่ว่าความในศาลที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลได้รับเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ เป็นการเหมาจ่ายในการปฏิบัติหน้าที่แต่ละครั้ง โดยหากเป็นศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ศาลแรงงานกลาง ศาลแขวงดุสิต ศาลแขวงตลิ่งชัน ได้รับค่าตอบแทนครั้งละ 400 ถึง 500 บาท หากเป็นศาลแพ่ง ศาลแขวงพระนครเหนือ ศาลแขวงพระนครใต้ ศาลแพ่งธนบุรี ศาลแขวงธนบุรี ศาลแขวงพระโขนง ศาลแขวงปทุมวัน ได้รับค่าตอบแทนครั้งละ 500 ถึง 600 บาท และถ้าเป็นศาลจังหวัดมีนบุรี และศาลในจังหวัดนนทบุรี สมุทรปราการ ปทุมธานี ัญบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร และนครปฐม ได้รับค่าตอบแทนครั้งละ 600 ถึง 800 บาท

นอกจากนี้ บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นทนายความดำเนินคดีในศาล ยังมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนทางวิชาชีพ ได้แก่ ในคดีที่พิจารณาฝ่ายเดียว ไม่เกินคดีละ 3,000 บาท ในคดีที่มีไต่พิจารณาฝ่ายเดียว ไม่เกินคดีละ 5,000 บาท

ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลพินิจของผู้อำนวยการกองบริการสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ที่จะพิจารณาจ่ายให้ตามที่เห็นสมควร โดยคำนึงถึงสภาพระยะเวลา ความยากง่าย และปัญหาแห่งรูปคดี¹⁶

5) งบประมาณ

ค่าใช้จ่ายในการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนของสำนักงานช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภามาจากเงินอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดิน เงินอุดหนุนจากเนติบัณฑิตยสภา เงินบริจาคจากบุคคลภายนอก และดอกผลของเงินได้ดังกล่าว¹⁷

¹⁵ ข้อ 9 แห่งระเบียบเนติบัณฑิตยสภาว่าด้วยการจัดระเบียบสำนักงานช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา พ.ศ. 2541

¹⁶ ข้อ 11 แห่งระเบียบเนติบัณฑิตยสภาว่าด้วยการจัดระเบียบสำนักงานช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา พ.ศ. 2541

¹⁷ ข้อ 10 แห่งระเบียบเนติบัณฑิตยสภาว่าด้วยการจัดระเบียบสำนักงานช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา พ.ศ. 2541